ԵՐԵՍՈՒՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул., № 5.
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Խմբագրատան տելէֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—(բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզւով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ.
Տպարանի տելէֆօն № 228

ՄՇԱԿ

Հասցէն. ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ». TIFLIS, Rédaction «MSCHAK».

ՄԱՐՏԻ 1-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՐՎԱՑ ՎԵՐՋԸ 9 ՌՈՒԲԼԻ

12 ամսվ.՝ 10 ր., 6 և 7 ամսվ. 6 ր., ամսակ. 1 ր. Ամերիկա՝ տարեկան 6 դոլլար, Եւրոպա՝ 32 ֆր., Պարսկաստան՝ 10 ր., Թիւրքիա՝ 120 ղրուշ։

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ հին հասցեն, նոյնպէս և 40 կոպ. (կարելի է և նամականիշով)։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են. I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպ., վերջին երեսի վրա՝ 10 կոպ.։ Կովկասից դուրս յայտարարութիւնները ընդունվում են բացառապէս Торг. Домъ „Л. и Э. Метцль и Ко" ֆիրմայի միջոցով՝ Մոսկվայում, Պետերբուրգում և Վարշավայում։

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Կիրակի, փետրվարի 21-ին, հանգուցեալ

Ալէքսանդր Ստեփանեան ԱՆԱՆԵԱՆԻ

մահվան տարեդարձին Զգրաշէնի ս. Աւետեաց եկեղեցում կը կատարվի ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ, որի մասին յայտնում են իրանց ազգականներին և ծանօթներին եղբարք՝ Արգար և Միհրան Անանեանները։

Պատարագի սկիզբն է առաւօտ. ժամը 10½-ին, իսկ հոգեհանգստինը ժ. 12-ին։

(շ. կ.) 204. 2—2

Զգրաշէնի ս. Աւետեաց եկեղեցու ծխական հոգաբարձութիւնը յայտնում է նոյն եկեղեցու ծխականներին, որ այսօր, կիրակի, փետրվարի 21-ին, գպրոցի բարերար հանգուցեալ՝

Ալէքսանդր Ստեփանեան ԱՆԱՆԵԱՆԻ

մահվան տարեդարձին կատարվելու է Զգրաշէն եկեղեցում պատարագ և ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ։ Պատարագի սկիզբն է 10½-ին, իսկ հոգեհանգստինը 12-ին։

218. 1—1

Աւագ, Միքայէլ և Եսայ Սարգսեանները, Զաւահիր Նիկիտօվնա և Հռիփսիմէ Ֆեոդորօվնա Բաղդասարեանները իրանց զաւակներով՝ խորին կսկիծով յայտնում են ազգականներին ու ծանօթներին՝ առաջինների Թանգագին և ամենասիրելի քրոջ, երկրորդների անմոռաց տատի և վերջինների սիրելի հօրաքրոջ՝

Սօֆիա Սարգսեան ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

վաղաժամ մահվան մասին, որ տեղի ունեցաւ փետրվարի 20-ին, երկարատև և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ։ Աղօթքը ամեն օր, երեկոյեան ժամը 7-ին։ Յուղարկաւորութիւնը երեքշաբթի, փետրվարի 23-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին՝ հանգուցեալի բնակարանից (Դվօրեանսկայա փող. № 8) դէպի Մէյդանի ս. Գէորգ եկեղեցին։ Թաղումը Խօջիվանքի գերեզմանատանը։

(կ. ե.) 220. 2—1

Երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ՝ փետրվարի 17-ին Վարշավայում վախճանվեց Պետերբուրգի համալսարանի IV կուրսի ուսանող

Հայկ Ստեփանեան ԿՈՂՄԱՆԵԱՆՑԸ,

որի մասին յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին Շուշանիկ Ստեփանեան Արգարեանցը, Գրիգոր Բողդանիչ և Թէոդորոս Ստեփանեան Կողմանեանցները։ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ այսօր, կիրակի, փետրվարի 21-ին, Վանքի մայր եկեղեցում, ցերեկվայ ժամը 12-ին։

222. 1—1

Այնքան էլ դժուարին չէ զանազանել

լաւ պապիրօսները վատերից, ինչպէս այդ թւում է. խնդրում ենք միայն փորձել «ԵՂԲ. ՍԷՅԼԱՆԵԱՆՆԵՐ» Առևտր. Տան ծխախոտի նոր ֆաբրիկայի պապիրօսները՝

Зефиръ—25 ՀԱՏԸ 15 Կ., 10 ՀԱՏԸ 6 Կ.

ВОСХОДЪ—10 ՀԱՏԸ 5 ԿՈՊ.

МАРСЪ—20 ՀԱՏԸ 5 ԿՈՊ.

ՈՐՊԷՍԶԻ ՀԱՄՈԶՎԵԼ, ՈՐ ԱՅԴ ՊԱՊԻՐՕՍՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ ԲՈԼՈՐ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾՆԵՐԻՑ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ

„ԵՂԲ. ՍԷՅԼԱՆԵԱՆՆԵՐ"

(ե. հ. կ.) (առ.) 155. 25—6

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Զուբալօվի անուան

Կիրակի, փետրվ. 21-ին Մ. ԶՄՇԿԵԱՆԸ կը կարդայ դասախօսութիւն հայերէն լեզուով— աստղալից երկնքի և առաջիկայում երևացող

ՀԱԼԼԷՅԻ ԳԻՍԱՒՈՐԸ

և նրա երկրիս հետ բղհարվելու հետեւանքի մասին։ Դասախօսութեան ընթացքում ցոյց կը տրվեն բացատրական պատկերներ մոգական լապտերով։ Սկիզբը երեկ. 5½ ժամին։ Մուտքի վճարը 10—50 կ.։

(հ. շ. կ.) 207. 3—3

Թիֆլիսի Ժողովարան

Այսօր, կիրակի, փետրվարի 21-ին տեղի կունենայ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՍԻՆԷՄԱՏՕԳՐԱՖ

Հիւրերը՝ անդամների առաջարկութեամբ՝ մուտքի համար վճարում են 50 կոպէկ։ Սինէմատօգրաֆի սկիզբը երեկ. ժամը 9-ին։

(առ.) 216. 1—1

ՀԱՅՈՑ ԹԱՏՐՈՆ

ԱՐՏԻՍՏԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ

Երկուշաբթի, փետրվարի 22-ին Հայ Դերասանական Ընկերակցութիւնը կը ներկայացնէ

ՕՐԼԷԱՆԻ ԿՈՅՍԸ

ողբերգութիւն 9 պատկերով Ֆ. Շիլլերի, Թարգմ. Գ. Բարխուդարեանի.

Ժաննա Դարկի դերը առաջին անգամ կը կատարէ ՏԻԿ. ՄԱՅՍՈՒՐԵԱՆԸ

Մասնակցում է ամբողջ խումբը։

Տեղերի գները սովորական են։

Սկիզբն ուղիղ ժամը 8-ին։

Ռէժիսեօր՝ տ. ՄԱՅՍՈՒՐԵԱՆ

ԱԶԴ.—Հինգշաբթի, փետրվարի 25-ին, վերջին հրաժեշտի ներկայացումներ—առաւօտեան էժանացրած գներով երկրորդ անգամ Ա. Ահարոնեանի նոր պիէսը «Ուխտավածներ», երեկոյեան ի պատիւ Վարդանանց տօնի՝ «Մեծն Վարդան» Վ. Տիրացեանի։

(առ.) 214. 2—2

ԼԷՕՆ

Գանօվսկայա փողոց № 7.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ

ՊՈՐՏՐԷՏՆԵՐ

Մեծացվում են ամեն տեսակ պատկերներից։

ԳՆԵՐԸ ՇԱՏ ՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

Գործը յուցադրված է Դոբոժնօվի մագազինի, Կովկազմօտ, անկիւնում, եւ արուեստանոցում՝ Կովկասի Տօվարիշչեստվօյի շարքով, Գանօվսկայա փողոց № 7։

Պորտրէտները այնտեղ ևեթ գցվում են շրջանակների մէջ։

Լուսանկարիչներից եւ սիրողներից ընդունվում է մեծ պորտրէտների եւ նէգատիվների ընդաշի գործ։

Նոյն արուեստանոցում տրվում են ընդաշի դասեր երկու սեռի անձանց համար. պայմանների մասին դիմել՝ Тифлисъ, Гановская ул. № 7, Художественное Ателье „ЛЕОНЪ"
Леону Теръ-Григорянцу.

(հ. կ.) (առ.) 206 10—2

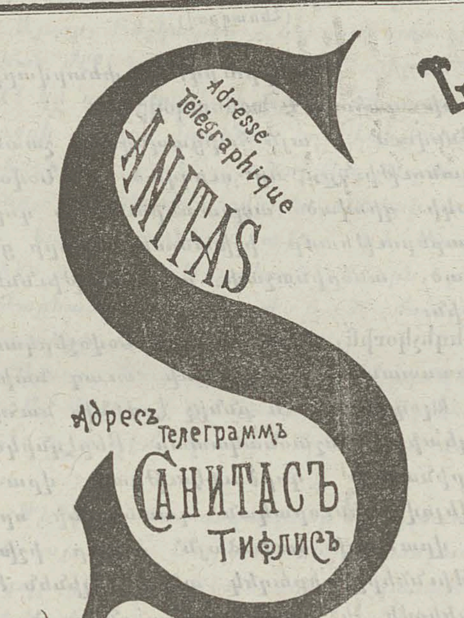

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՏԱՆ ՄԹԵՐՔՆԵՐԻ

ԱՌԵՒՏՐԻ

ԹԻՖԼԻՍ, ԲԱԳՈՒ, ԲԱԹՈՒՄ.

ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ ՄԻԽԱՅԼՕՎՍԿԻ ՊՐ. ՎՐԱ

(Ամառային Ժողովարանի շարքում)

Մշտական գտնվում են տնտեսութեան վերաբերեալ զանազան առարկաներ՝ տնարերեալ զանազան առարկաներ՝ տնային սեղանի, առօրեայ պիտոյքի, արդուզարդի, կօսմետիկայի, պարֆիւմերիայի, ախտահանութեան, լուսանկարչութեան և այլն վերաբերեալ։ Երևանեան հրապար. խանութի գներով։

(առ.) 224. 1—1

Շաբաթ, փետրվարի 27-ին

ԱՐՏԻՍՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ տեղի կունենայ

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՅՕԳՈՒՏ

ԷԺԱՆԱԳԻՆ ԵՒ ՁՐԻ ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐԻ ՈՒ ԹԷՅԱՏՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

I

ПОѢХАЛА КУМА НЕВѢДОМО КУДА

Վօդեվիլ-պատկեր, Թարգ. ֆրանսերէնից. Մասնակցութեամբ օր. Պօզօեվայի

II

ՆԷԱՊՕԼԻՏԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

Կը կատարէ կապէլլան՝ մասնակցութեամբ պ. պ. ԲՐՕԶԻԻ և ՍԱՐԱՋԵՎԻ

III

ԽԱՐԱԿՏԵՐԻԿ ՊԱՐԵՐ ԲԵՄԻ ՎՐԱ

Տարանտէլլա, սուբրէտկաների պարեր, տիրօլեան և սպանական պարեր, օյ-րա— Թիֆլիսի Արքունական Թատրոնի բալէտմէյստեր ՆՈՎԱԿՈՎՍԿԻԻ ղեկավարութեամբ։

IV

ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ—ՊՏԻ-ՇՎՕ

V

ՊԱՐԵՐ

Սկիզբն է երեկ. ուղիղ ժամը 9½-ին։ Մուտքի վճարն է 2 ր. 20 կ.։ Բարձրագոյն դպրոցների ուսանողները—համազգեստով—վճարում են 1 ր. 10 կ.։

Տոմսակները վաղօրօք կարելի է ստանալ «Րիվիէր» խանութում, իսկ երեկոյթի օրը՝ մուտքի մօտ։

(կ. հ. շ.) (առ.) 221. 3—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Երեքշաբթի, փետրվարի 23-ին տեղի կունենայ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

1) ՀԱՄԵՐԳ 2 բաժանմունքից։ Մասնակցում են՝ Վեսելօվզօրօվա-Իսկանդէր, Մայսուրեան, Գօնսիօրսկայա, Վիլէնսկի, Մամիկոնեան և Փիրում։

2) Լարանուագների խումբ եւ սազանդար.

3) ՊԱՐԵՐ—եւրոպական և կովկասեան։

Հիւրերը թոյլատրվում են ընդհանուր հիմունքների համաձայն՝ մուտքի համար վճարելով 1 րուբ.։

Տոմսակները՝ 30—75 կ., ծախվում են Ժողովարանի շվէյցարի մօտ։

Համերգի սկիզբը երեկ. ժամը 9-ին։

(առ.) (կ. ե.) 225. 2—1

ԲԺԻՇԿ

Գ. Յ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Ներքին եւ վիրաբուժական (խիրուրգ.) հիւանդութիւններ.

Ընդունելութիւնը (առաւօտեան ժ. 11—1. (երեկոյեան ժ. 5—7.

Երևանեան հրապարակ—Պուշկինսկ. փ., № 1.

(ե. հ. կ.) (առ.) 1045. 100—62

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԵԱՆՔ

Ֆրանսիական հիւրերը Մոսկվայում եղած ժամանակ, հիւրասիրվելով «Կովկասեան պանդոկում», ի միջի այլոց ծանօթացան կովկասեան կենցաղակերտի մի քանի առանձնայատկութիւններ հետ և, խմելով հանուր Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի կենացը, բաժակ առաջարկեցին նաև Կովկասի կենաց։

Հիւրանոցի և խնջոյքի պայմանակարգը գաղափար տուեց ֆրանսիական հիւրերին միայն կովկասեան հագուստի, կահ-կարասիքի, երաժշտական գործիքների, պարերի, գինու և կովկասեան սրտաբաց ընդունելութեան մասին։

Դա բոպէի տպաւորութեան, արտաքին մի փայլի հանգամանք էր։ Դա բանաստեղծական մի տրամադրութիւն առաջացնելու պարագայ էր։

Հիւրերը ստացան բնորոշ տպաւորութիւններ և խմեցին Կովկասի կենացը։

Հաճելի է լսել համակրելի արտայայտութիւններ Կովկասի հասցէին այն պատմական բոպէին, երբ ֆրանսիական պարլամենտի ներկայացուցիչները հիւրասիրվում են դաշնակից ազգի ներկայացուցիչների շրջանում։

Հաճելի է, անտարակոյս, բայց միևնոյն ժամանակ նա թելադրում է ուրիշ խոհեր և զգացմունքներ։

Մենք լաւ գիտենք, որ մեր հայրենի Կովկասը կարող է զարգանալ և հարիւրապատիկ աւելի լաւ վիճակի մէջ լինել, և մենք հաւատացած ենք, որ նա արժանի է այդ կողմից ազգերի յատուկ ուշադրութեան։ Բայց գիտենք և այն, որ նա ներկայումս դեռ շատ յետամնաց դրութեան մէջ է և նրա կուլտուրական ու արդիւնաբերական ույժերը դեռ ևս թմրութեան ու նիրհի մէջ են։

Մենք շարունակում ենք տպաւորութիւն գործել օտարների վրա մեր ազգագրական մի քանի առանձնայատկութիւններով, մեր հին կենցաղակերտի մի քանի բնորոշ արտայայտութիւններով, մեր երկրի բնութեան հրաշալիքներով. բայց երբ պէտք է ազդեցութիւն գործել մեր ներկայ մտաւոր ույժով, բարոյական վեհութեամբ, արդիւնաբերական զօրութեամբ, հասարակական զարգացումով—մենք հանդիսանում ենք բոլորովին անկար և սնանկ դրութեան մէջ։

Այնպիսի փորձաքարեր, ինչպէս որ մեր վերջին տարիների եղելութիւններն էին, ցոյց տուին սոսկալի պակասութիւններ մեր մէջ, անտաշ և անկուլտուրական բնազդներ բազմաթիւ մարդկանց մէջ։

Նոր Կովկասը և նոր կովկասցին դեռ հրապոյրի և գրաւչութեան տարրեր չունեն և եթէ ունեն՝ դա գոյութիւն ունի միայն սաղմային վիճակի մէջ։

Կեանքը ամեն օր մեզ բազմատեսակ հարցաքննութիւնների է ենթարկում, այնպիսի հարցաքննութիւնների, որոնք պահանջում են մեր ընդունակութիւնների, մեր կուլտուրական պատրաստութիւնների չափը և մակերևոյթը արտայայտելու գունաւոր կերպով։

Իսկ մենք միշտ անպատրաստ և անզօր ենք հանդէս գալիս։

Մեր առաջ բացի առօրեայ երևոյթներից դրված են և խոշոր առիթներ, որոնք թելադրում են ցոյց տալ մեր մտաւոր և կուլտուրական կորովը։

Առաջիկայում ծրագրված են մի շարք լուրջ համագումարներ և խորհրդակցութիւններ թէ մեր երկրում և թէ պետութեան զանազան մասերում։ Պետական Դումայի համար պահանջվում են պատճառաբանված զեկուցագրեր մեր երկրի կարիքների մասին։ Բարձրագոյն դպրոցների կարիքը մեր երկրում պահանջում է մտաւոր-կազմակերպչական և նիւթական աջակցութիւն։ Տեղական ինքնավարութեան հիմնարկութիւնները պահանջում են վստահելի գործիչների պատկառելի խմբեր։

Ի՞նչ կարող կը լինենք մենք հանդէս բերել այդ խոշոր առիթների ռւմպ. Դա կը լինի մեր հարցաքննութիւնը, մեր կուլտուրական պատրաստութեան վերստուգութիւնը։

Ապացուցենք, որ մենք եթէ կուլտուրապէս դեռ մեծ պատրաստութիւն չունենք և հեղինակաւոր գործեր չենք կատարում, գոնէ գտնվում ենք լուրջ գործի նախօրեակում և նախագաւթում։

Մենք սպասում ենք այն օրին, երբ քննադատ ոգիները տեսնեն նոր Կովկասի արթնանալը, նոր կուլտուրական կովկասցու ոգին կանգնելը և կարող լինեն խմել այդ նոր Կովկասի կենացը։

Ա. Բալանթար

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 19 փետրվարի

Գիւղացիութիւնը ճորտութիւնից ազատագրվելու տարեդարձին Իսաակօվի տաճարում բոլոր երեք միտրոպօլիտները հանդիսաւոր պատարագ մատուցին։ Քրիստոսի Յարութեան տաճարում պատարագից յետոյ հոգեհանգիստ կատարվեց այն տեղում, ուր վիրաւորվեց Ալէքսանդր II Կայսրը, յետոյ՝ հանդիսաւոր մաղթանք։

Գործակալութիւնը բազմաթիւ քաղաքներից տեղեկութիւններ ստացաւ, որ կատարվել են մաղթանքներ։

Բուխարական էմիրը մեկնելուց առաջ ընդունվեց Կայսրից և Կայսրուհի Ալէքսանդրա Ֆէօդորօվնայից։ Ժամը 3-ին նորին բարձրութիւնը մեկնեց Ցարսկօէ-Սէլօ, ուր կայարանից շքախմբով գնաց պալատ, ուր և ընդունվեց Կայսրից, յետոյ Կայսրուհուց. ընդունելութիւնից յետոյ տրվեց ճաշ-տարխան։ (Հ. Գ.)

Վենետիկ, 19 փետրվարի

Տարնօվսկայայի գործը։ Նախագահը հաստատում է մեղադրվողների ով լինելը և հարցնում է՝ հասկացա՞ն, արդեօք, մեղադրական ակտը իտալերէն։ Մեղադրվողները պատասխանում են դրական մոքով։ Դռնփակ տեղի է ունենում երդուեալների ընտրութիւնը։ Յետոյ հասարակութիւն ներս է թողնվում։ Երդուեալները կատարում են երդման ծէսը։ Ամբաստանվող Տարնօվսկայա խոր սգի մէջ է։ Եկել են շատ իտալացի և օտարազգի թղթակիցներ։ Մեղադրվողներին պաշտպանում են սառն փաստաբաններ։ (Հ. Գ.)

Վիէննա, 19 փետրվարի

Պատգամաւորների պալատում պատասխանելով սօցիալ-դեմօկրատ Միտիկին, ռուս-ժողովրդական կլուբի նախագահ Դուլիգեանկը հերքում է այն մեղադրանքը՝ իբր հին-ռուսական կուսակցութիւնը պարապում է լրտեսութեամբ և մասնակից է պետական դաւաճանութեան։ Մարկովը պաշտպանում է հանգուցեալ եղբօր յիշատակը։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 19 փետրվարի

Պատգամաւորների պալատը վերջացրեց բիւջէտի ընթերցումը և յանձնեց ելևմուտը բիւջէտային մասնաժողովին։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 19 փետրվարի

«Դէյտշէ-Շուլ-Ֆերէյն» լրագիրը, 10 ամսում ժողովելով մօտ 2 միլիօն ծայրագաւառներում ազգային պրօպագանդ մղելու և գերմանական դպրոցներ բանալու համար, կոչ է անում դարձեալ շարունակել նուիրատուութիւնները, մատնանշելով որ չեխերը և լեհերը ժողովել են երեք միլիօն։ (Հ. Գ.)

—

Աթէնք, 19 փետրվարի

Սահմանադրութիւնը վերաքննելու մասին եղած կառավարական օրինագիծը պալատում ընդունվեց 150 ձայնով ընդդէմ 11-ի։ Ազգային ժողովը կը գումարվի սեպտեմբերի 1-ին։ (Հ. Գ.)

—

Տիւնօ (Ալեասկա), 19 փետրվարի

Տրեդուէլ հանքում պայթում եղաւ։ Սպանվեցին 23 բանւոր. վիրաւորվածների թիւը մեծ է։ (Հ. Գ.)

—

Էվերէտ, 19 փետրվարի

Պարզվեց, որ Կասկատ լեռներում փլված ձիւնակոյտի տակ մնացել են 84 մարդ։ (Հ. Գ.)

—

Ֆիլադելֆիա, 19 փետրվարի

Դատարանին յանձնվեցին բանւորական կազմակերպութիւնների կենտրոնական կոմիտէտի նախագահը և բանւորական կուսակցութեան պարագլուխները, որոնք մեղադրվում են ապստամբութիւն յարուցանելու մէջ։ (Հ. Գ.)

—

Հանդիսաւոր կերպով տօնվեց Աւգուստ Բէբէլի ծննդեան 70-ամեակը։ Կուսակցական լրագիրներն այդ օրը լոյս ընծայեցին յատուկ համարներ՝ նուիրված յօբելեարին։ Բուրժուազական մամուլը նոյնպէս բարեացակամ ընդհանուր յօդուածներ նուիրեց։ Գերմանական սօցիալ-դեմօկրատական կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտէտը մատուցեց Բէբէլին մի ուղերձ, որի մէջ ժողովված են Գերմանիայի բոլոր կուսակցական և պրօֆէսիօնալ կազմակերպութիւնների ողջոյնները և միջազգային սօցիալիստական բոլոր կուսակցութիւնների ներկայացրած ուղերձները։ Այդ ուղերձները, որոնք գրված էին իւրաքանչիւր երկրի մայրենի լեզւով, ստացվեցին Եւրոպայի բոլոր պետութիւններից, Ամէրիկայից, Աւստրալիայից և Եապօնիայից։ Բէբէլի բնակարանը բերվեցին մեծ քանակութեամբ ծաղկեփնջեր, և նա ստացաւ 150-ից աւելի շնորհաւորական հեռագրեր։

ԹԻՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

—

Կ. Պօլիս, 19 փետրվարի

Միլօվանօվիչը յայտնեց Գործակալութեանս թղթակցին, որ նրա գալուստը Սերբիայի և Թիւրքիայի անկեղծ և բարի յարաբերութիւնների հետևանք է. մի շաբաթ միայն կամրապնդէ նրանց։

Մայրաքաղաքի մահմեդականներն ու քրիստոնեաները և եւրոպական վիլայէթների քրիստոնեաները տալու են նորակոչ զինւորացուներ ընդամենը 120,000 մարդ։ Կանչվեցին մինչև 20 տարեկան երիտասարդները, որոնք բաժանված են երեք հասակների. կրտսերը կանչվում է երեքամեայ ծառայութեան համար, միջինը՝ վեց ամսով, աւագը՝ երեք ամսով։ Ցուցակագրութիւնը դանդաղ է ընթանում։ Շատ քրիստոնեաներ չը ներկայացան։

Պարլամենտը այսօր տեղափոխվում է սուլթան Մուրադի աղջկայ պալատը։ (Հ. Գ.)

—

Սալօնիկ, 19 փետրվարի

Փետր. 15-ին Դիակօվօյում տեղի ունեցաւ արիւնահեղ ընդհարում ալբանացիների և զօրքերի միջև։ Սպանվեցին 6 զինւոր և մի օֆիցեր։ (Հ. Գ.)

—

Թէհրան, 19 փետրվարի

Մինիստրների կոմիտէտը ճանաչելով Լիանօզեանների իրաւունքները Զումուսխալ գետակի վրա՝ որոշեց գետակը յանձնել պայմանագիր կապողներին։ (Հ. Գ.)

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ի՞ՆՉ ԵՐԳ ԴԱՍԱՒԱՆԴԵԼ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

—

Վերջին ժամանակներս սկսում է զգացվել կանօնաւոր երգեցողութեան կարևորութիւնը մեր դպրոցներում, ուրեղ այս առարկան անցնում են շատ վայր ի վերոյ, համարելով որպէս երկրորդական մի առարկայ, մոռանալով սրա կրթիչ նշանակութիւնը մատաղ սերնդի վրա։ Միթէ ապացուցանելու կարիք կայ, որ կանօնաւոր երգ-երաժշտութիւնը ահագին նշանակութիւն ունի դաստիարակութեան տեսակէտից, որ նա զարգացնում է աշակերտի գեղարուեստական ճաշակը, ազնւացնում, փափկացնում է նրա բիրտ զգացմունքները, գաղափար է տալիս գեղեցիկի մասին, վերջապէս զարգացնում է նրա երաժշտական լսողութիւնը։

Այս հանգամանքները ի նկատի ունենալով պիտի լուրջ ուշադրութիւն դարձնել երգ-երաժշտութեան դասաւանդման վրա և աշխատել որքան հնարաւոր է լաւ հիմքերի վրա դնել այս առարկան և ոչ թէ համարել երկրորդական և դասատուութիւնը յանձնել ամեն մի պատահական ուսուցչի։

Ի՞նչ երգեր անցնել դպրոցում, մասնաւորապէս ցածր դասարաններում. տեղ տալ հայ. ժողովրդական երգերին. ահա մի հարց, որ վէճի առարկայ էր դարձել վերջերս։ Այս հարցը լուծելու համար՝ նախ պիտի պարզվի, թէ ի՞նչն է հետաքրքրում մանկան, ո՞րն է մատչելի երեխայի հոգուն. շատ պարզ է—այն, ինչոր իր շրջապատի ծնունդ է, ինչից որ մասնաւորապէս սնվում է և զարգանում, ինչն որ իրան դուր է գալիս, որից և մեծ բաւականութիւն է ստանում։

Ինչպէս որ երեխային տալիս են կարդալու այն բառը, որը լաւ է հասկանում, աշխարհագրութիւն անցնելու համար սկսում են նախ հայրենագիտութիւնից՝ իր բնակավայրից, հետզհետէ լայնացնելով այդ շրջանը գնում շատ հեռուն, կամ մանկան հոգեկան աշխարհի մօտիկ ու հասկանալի հէքիաթներից և առասպելներից սկսելով հասնում են իսկական պատմութեան՝ պատմական փաստերին, այնպէս էլ երգ-երաժշտութեան դասաւանդումը պիտի սկսել ամենապարզ ու հասկանալի երգերից, տանելով կամաց-կամաց աւելի բարդ երաժշտութեան։ Մեր հայ մանկան համար ամենահասկանալին հայ ժողովրդական երգն է, որ լսում է մանուկը շարունակ իր ծնողների, եղբօր ու քրոջ, ընկերոջ ու հարևանի բերաններից։

Այս երգերով գլխաւորապէս արտայայտվում է սիրոյ զգացումը—սէր դէպի ծնողը, սէր դէպի եղբայրը կամ քոյրը, սէր դէպի իր սիրուհին. այս վերջինից պիտի զգուշ լինել երեխային դաստիարակելու ժամանակ. որքան եղանակը գեղեցիկ է, շատ դիւրեկան, բայց տեկստը անհամապատասխան մանկան հոգուն, այդ դէպքում ընտրել մեր ժողովրդական խաղերից այն վարիանտները, որոնք մանկանը հասկանալի են։

Մեր ժողովրդական խաղերի բոլոր վարիանտները իրանց քառեակներով մեծ մասամբ յարմարվում են մեր ժողովրդական եղանակներին. բայց պէտք է ընտրել այնպէս, որ մի երգի բոլոր քառեակներն ունենան իրանց ներքին կապը և բոլորը միասին արտայայտեն մի միտք, մի ընդհանուր գաղափար՝ հասկանալի մանկան ուղեղին և մատչելի նրա հոգուն։

Իմ փորձերը ցոյց են տուել, որ երեխան մեր ժողովրդական երգն աւելի շուտ և մեծ բաւականութեամբ է սովորում, քան նման մի պարզ օտարազգի երգը. պատճառը շատ հասկանալի է, ուստի կրկնելն աւելորդ եմ համարում։ Կարճ ժամանակում դպրոցում անցած երգերը դառնում են ամբողջ քաղաքի սեփականութիւն. դա ժողովրդական երգն է, որ սիրելի է դառնում թէ երեխային և թէ հասակն առած ծերունին։ Ժողովրդական երգն է այն առաջին հիմնական ստանցիան, որից յետոյ կարելի է կամաց-կամաց, աստիճանաբար հասնել տաղանդաւոր երաժիշտների ամենաբարդ ստեղծագործութիւններին։ Լաւ դրեցէք այդ հիմքը, որի վրա կը կառուցվի ամուր շէնք։

Երևան Ռ. Մանասեան

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ *)

(Հեռագրով)

—

Պետերբուրգ, 18 փետրվարի

Նախագահում է Խոմեակովը։

Քննվում է այն հարցապնդման շտապողականութիւնը, որ ուղղված է Նովօրօսիյսկի զինված ապստամբութեան գործի վերաբերութեամբ իշխանութիւնների ցոյց տուած անօրինաչափ գործողութիւնների մասին։

Գեգեչկօրին, մատնանշելով Նովօչերկասկի դատաստանական պալատի աւագ նախագահ Խլօդօվսկիի և քննիչ Լըժինի, նահանգապետի պաշտօնակատար Բերէզնիկովի անօրինաչափ գործունէութեան վրա և յենվելով զինւորական դատարանի որոշման վրա, որի համաձայն՝ բարձր իշխանութիւնները իրազեկ պէտք է լինեն Բերէզնիկովի և Լըժինի անկանոն գործողութիւնների մասին, պաշտպանում է յարաբերութեան շտապողականութիւնը. մարտի 22-ին երրորդ անգամ քննվելու է Նովօրօսիյսկի հանրապետութեան գործը. զինւորական դատարանները, իմանալով երկու առաջին քննութիւններին մասնակցած իրանց ընկերների վիճակը, կարող են կայացնել մահվան դատավճիռ (ծափահարութիւն ձախից)։

Իշխան Կուրակինը կոչ է անում Դումային չը բռնանալ դատաւորի խղճմտանքի վրա, թողնելով դատարանին կայացնել անկախ դատավճիռ։ Շտապողականութիւնը պէտք է մերժվի, հարցապնդումը կարելի է միացնել սենատոր Խլօդօվսկիի և քննիչ Լըժինի գործողութիւնների առիթով ներկայացված հարցապնդմանը, որ ներկայումս քննվում է մասնաժողովի մէջ։

Տիմօշկինը, ողջունելով սօցիալ-դեմօկրատների հարցապնդումը, խօսքում է յօգուտ շտապողականութեան, որպէսզի շուտով, ժամ առաջ բացվի ռուս հասարակութեան առաջ կովկասեան մի շարք հանրապետութիւնների պատկերը և երևայ իշխանութիւնների անգործութիւնը։

Պօլօվցեվը նոյնպէս ողջունում է հարցապնդումը, որովհետև նա հնարաւորութիւն կը տայ մերկացնել Կովկասի զինւորական դատարանների յանցաւոր գործունէութիւնը, Կովկասում, ուր այդ դատարանները մեղսակից են նկատված տերրօրիստական ակտերի մէջ, սակայն հարցի կարևորութեան պատճառով չը պէտք է շտապել։

Բուէարկութեամբ շտապողականութիւնը մերժվում է։

Այնուհետև Դուման Մատիւնինի զեկուցման համաձայն ընդունում է հողային բարեկարգութեան օրինագծի վերջնական խմբագրութիւնը։ Օրինագիծն յանձնվում է Պետական Խորհրդին։

Ընդմիջումից յետոյ Շիդլօվսկիի նախագահութեամբ ընդունվում են սինօդի նախահաշւի բոլոր յօդուածները։

Դուման անցնում է Ներքին գործերի մինիստրութեան ծախքերի նախահաշւին։

Զեկուցանող իշխան Գօլիցինը մատնանշում է, որ անցեալ տարվայ երկու ցանկութիւնները—չը ծանրաբեռնել նախահաշիւը պայմանական գումարներով և վերակազմել վարչութեան ստատիստիկական մասը—կատարված են։ Մասնաժողովը առաջարկում է դարձեալ երկրորդել այն ցանկութիւնները, որոնք դեռ չեն իրագործված, ի թիւս որոց ոստիկանութիւնը վերակազմելու մասին. զեկուցանողը առանձնապէս շեշտում է այդ վերակազմութեան անհրաժեշտութեան վրա, որովհետև երկրում տիրող կարգերը այլևս հանդուրժելի չեն. պահնորդական բաժանմունքների գործունէութիւնը անցնում է ոչ միայն օրէնքի սահմաններից, այլ նոյնիսկ ուղղակի հնարաւորութեան սահմաններից. հօկտ. 17-ի մանիֆէստով ազդարարված կեանքի անձեռնմխելիութիւնը հանդիսանում է այժմ հասարակ առասպել. դատաստանական պալատներից արդարացած մարդկանց աքսորում են ադմինիստրատիվ կարգով. պահնորդական բաժանմունքի գործակալները ներս են խուժում մասնաւոր տները առանց որևէ առիթի։ Այդ անվում է այն ժամանակ, երբ հօրիզօնի վրա չքացան վերջին մութ ամպակոյտերը և քաղաքական բարոմետրը հաստատուն կերպով ցոյց է տալիս պայծառ եղանակ։ Այնուհետև զեկուցանողը, շեշտելով բնութեան տարրերից զինված ազգաբնակութեանը շուտափոյթ օգնելու անհրաժեշտութեան վրա, յայտնում է, որ մասնաժողովը մինիստրութեան որոշած 96.402,440 ռուբ. ծախքը կրճատեց 586,362 րուբլով, ըստ որում 391,988 րուբլի ծախքը կրճատվեց «ոստիկանական պէտքերի զանազան ծախքեր» յօդուածից... (բուռն ծափահարութիւն կենտրոնում և մասամբ ձախից)։

Ներքին գործերի մինիստրի օգնական Կրժիժանովսկին յայտնեց, որ վիճաբանութիւնները կրճատելու համար նա անհրաժեշտ է գտնում հէնց այժմ յայտնել, որ մինիստրութիւնը հրաժարվում է մասնաժողովի մատնանշած մի քանի գումարներից, այսինքն պահակներին յատկացված 91,632 րուբլուց և այսպէս կոչված «подназоръ»-ների պահպանութեան 391,988 րուբլուց. (ծափահարութիւն)։

Մակլակովը գտնում է, որ ընդհանուր քաղաքականութիւնը կազմում է մեր պետական կեանքի ոչ միայն գլխաւոր բովանդակութիւնը, այլ և գլխաւոր չարիքը։ «Քաղաքական մոմենտի պայմանները որոշում են հասարակութեան և կառավարութեան պատասխանատուութիւնը և, կարելի է ասել, որ յեղափոխութիւնը հանդիսանում է հասարակութեան համար մի տեսակ քննութիւն և կառավարութեան համար՝ բէակցիա։ 1905 թ. կառավարութիւնը հասարակութեան առաջ հանդէս եկաւ լայն բարենորոգումների խոշոր ծրագրով և դրանով յոյսեր առեղծեց։ Այդ տեսակ դեկլարացիային հասարակութիւնը կառավարութեան պատասխանեց վստահութեամբ։ Սակայն մենք տեսնում ենք, որ կառավարութիւնը չը կատարեց իր խոստումները»։ Հռետորը կանգ է առնում ժամանակակից այն յարաբերութիւնների վրա, որոնք ստեղծվել են նրա կարծիքով իշխանութեան և հասարակութեան միջև, մատնանիշ է անում ղեկավար շրջանների բեպերեսիվ գործողութիւնների վրա՝ մամուլի և միութիւնների ազատութեան նկատմամբ, ադմինիստրատիվ աքսորների վրա, վերջապէս կառավարութեան վերաբերմունքի վրա դէպի երրորդ Դուման, որ լիակատար պատրաստակամութեամբ եկել է պաշտպանելու կառավարութեանը՝ միացեալ օրէնսդրական աշխատանքի հողի վրա։

«Եթէ, գումարելով Դուման, կառավարութիւնը հասկանար, թէ ո՛րն է նրա պարտականութիւնը և, ուժեղացած դումայական պաշտպանութեամբ, դիմէր նօրմալ կառավարական ձևին, այն դէպքում նա կը հաշտեցնէր երկիրը իրան հետ և կը սպանէր յեղափոխութիւնը, և ոչ թէ կը ճնշէր միայն նրան, կը խլէր հող հասարակութիւնից օպպօզիցիայի համար։ Բայց նա այդ չարեց. նա, ճնշելով յեղափոխութիւնը, օգտվեց իր ույժից միայն նրա համար, որ յետ կասէ իր խոստումներից և իր ծրագրից և հասարակութեան վերաբերութեամբ թշնամու դիրք բռնի։ Երբ վերջապէս,—ասում է Մակլակովը,—կառավարութիւնը կը հասկանայ, որ չէ կարելի այդպէս առաջ գնալ իր ընդգծած ճանապարհով, արդէն ուշ կը լինի. նա հասարակութեանը կը հանդիպէ կատաղած, պատրաստ յեղափոխութեան համար, բայց ոչ կառավարելու համար։ Այդ պատճառով,—վերջացնում է հռետորը,—Դուման պէտք է դատապարտէ այդ քաղաքականութիւնը ոչ նրա համար, որպէսզի չը զգաստացնէ կառավարութեան, այլ որպէսզի պահպանէ երկրի վստահութիւնը առ Դուման, պահպանէ ժողովրդական ներկայացուցչութեան բուն գաղափարը, առանց որի մենք կարող չենք լինի կատարել Ռուսաստանի ույժերի և բարգաւաճութեան վերածնութեան մեր նպատակները» (ծափահարութիւն օպպօզիցիայում)։

Բուլատը կենտրոնի կուսակցութեանը յորդորում է աշխատաւորականների հետ միասին ասել. «Մենք չենք կարող փող տալ կառավարութեանը՝ արդի քաղաքականութիւնը շարունակելու համար»։ Հռետորը քննադատում է ոստիկանութիւնը, որ կալանաւորում է միայն անմեղներին, որ ահի մէջ է պահում ազգաբնակութեանը, որ կեղծ վկայութիւններ է տալիս դատարաններում և այլն։ Կեանքը գիւղերում լի է իրաւազրկութեամբ. ինքնագործունէութեան և ինքնազարգացման ձգտումը ճնշվում է. պակաս ճնշում չէ նաև քաղաքներում. փակվում են բանւորական ու արհեստակցական միութիւնները, իսկ մայրաքաղաքներում կամ չեն թոյլատրվում կամ անհնարին ցենզուրական պայմաններով նեղվում են դասախօսութիւնները. չը նայած որ կառավարութիւնը խոստովանում է, թէ քաղաքական սպանութիւնները զգալի չափով կրճատվել են, մահվան պատիժները կրճատվել են շատ քիչ։ Ամբողջ պատասխանատուութիւնը, Բուլատի կարծիքով, ընկնում է կենտրոնի վրա, ու հանդիսանում է կառավարութեան դաշնակիցը։ Վերջում հռետորը յայտնում է, որ շուտով կը հասնի վրէժխնդրութեան ժամը, ժողովուրդը մենակ չի լինի. սրբազան գործի համար ոտքի կը կանգնէ նաև զօրքը (ձայներ աջից՝ «մի վիրաւորեք զօրքին». (ծափահարութիւն ձախից)։

Մարկով 2-դ երկար ճառելուց և Բուլատի ու Մակլակովի վրա յարձակվելուց յետոյ՝ բացագանչում է. «Մենք ձեր իդէալներին չենք խոնարհի. ֆրանսիական յեղափոխութիւնը համարում ենք ամենազազրելի ոճրագործութիւն և միշտ կասենք՝ կեցցէ ինքնակալութիւնը, թող կործանվի յեղափոխութիւնը» (աղմուկ, ծափեր աջից)։ (Հ. Գ.)

(Կը շարունակվի)

*) Տես «Մշակ» № 39.

ՖԵԼԻԵՏՕՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՕԶԱԻԿԱ

—

1) Չարագուշակ նշաններ։ 2) Ի՞նչ եղաւ հայոց «Նոր Լիւթէրը»։ 3) Վրարաշխ վարդապետ և թաղված քանքարներ։

Խոստովանք լինի, ոչ մի բանից ես այնքան չեմ վախենում, որքան երբ տեսնում եմ, թէ ինչպէս շատ հայեր մի տեղ ժողովված ուզում են մի լաւ գործ կատարել։

— Կը մեռցնեն, գրազ կը գամ, որ կը մեռցնեն,—անցնում է իսկոյն մտքովս։

Եւ ճիշդ որ չէ անցնում մի, երկու, շատ-շատ 5 տարի, և շատ հայերով սկսած լաւ գործը նուազում, հիւանդանում, բարակացաւ է ընկնում և մի գեղեցիկ օր... մեռնում է։

Ահա հէնց այդ չարագուշակ միտքն էր պաշարել ինձ անցեալ կիրակի, երբ Կովկ. Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան առաջին ժողովին եկել-ժողովվել էին 200 հայ։

Նայում էի դրանց և յիշում... Հայոց Դրամատիկական Ընկերութեան առաջին ընդհանուր ժողովը սրանից 7—8 տարի առաջ...

Յիշում էի Կ. Հ. Բ. Ընկ. ժողովը վերաբացվելիս՝ 4 տարի առաջ։

Առաջին ժողովում 250—300 մարդ։

Երկրորդ տարում հազիւ 100։

Երրորդ տարում 50։

Իսկ այս տարի, մի ամիս առաջ, միայն 28 հոգի, 28 անդամ...

Օ՛, վախենում եմ հինգերորդ ժողովից, վախենում եմ, որովհետև Դրամատիկական Ընկերութեան նախավերջին ընդհանուր ժողովը դեռ աչքիս առաջն է...

Նա չը կայացաւ... որովհետև... միայն 6 հոգի էին եկել։

Միթէ այժմ իրաւունք չունեմ թերահաւատ լինել դէպի Կ. Հ. Հրատարակչ. Ընկ. ժողովը, երբ առաջին ժողովում տեսնում եմ նոյն 200 հայերին, որ եկել էին և ժողովվում են մեր բոլոր հասարակական ժողովներին։

Եւ այսպէս՝ լաւ ճանաչելով հայոց ազգին, գրազ կը գամ, որ այսօր, նոյն ընկերութեան երկրորդ ժողովին մենք հազիւ թէ տեսնենք 100 հոգի...

Եւ սա դեռ մի շաբաթ յետոյ...

Դէպի ընկերութեան ապագան թերահաւատ լինելու համար ես ունեմ ուրիշ պատճառներ էլ։

Վարչութեան համար անդամներ առաջարկելիս, շարունակ լսում էինք՝

— Բժիշկ Մխիթարեան, բժիշկ Աղասարեան, բժիշկ Մաղաքեան...

Կարծես թէ մենք ժողովվել էինք ազգային հիւանդանոց հիմնելու և ոչ թէ հրատարակչական ընկերութիւն։

Մախլա՛ս։ Աստուած տայ, որ այս բոլոր չարագուշակ նշանները չարդարանան. բայց դրա համար հարկաւոր է մի բան՝ չընտրել և ոչ մի հատ բժիշկ, չընտրել այս տարի, որովհետև ինձ թւում է, որ այդ բոլոր բժիշկները մեզ պէտք կը գան մի քանի տարուց յետոյ, երբ, Աստուած մի արասցէ, ընկերութիւնը ծանր հիւանդ կը լինի։ Իսկ մինչ այդ՝ ո՛չ մի բժիշկ, ո՛չ մի նոյնիսկ ֆելդշեր։

Թող ընկերութիւնը ծնվի և ապրի առանց բժիշկների և ակուշօրների, իսկ յետոյ... յետոյ կը տեսնենք։

—

Զարագուշակ էր այս շաբաթը և մի ուրիշ կողմից. Էջմիածնից ստացվեց մի բօթ.

Հայոց «Նոր-Լիւթէրը»՝ Երուանդ վարդապետը թողնում է վանքն ու... փարաջան։

Հասկանո՞ւմ էք դուք մեր դրութեան ողջ տրագիզմը։

Ելած-չելած մի Լիւթեր ունէինք և այն էլ թողնում է մեզ։

Երբ այս մասին ասացի բարեկամիս, նա ծիծաղեց.

— Հայի ծնած Լիւթերն էլ հազիւ այդքան պլոճիկ ունենայ,—պատասխանեց։

Իսկ մի քանի ամիս առաջ.

— Կանեմ, կը ջարդեմ, կը փշրեմ, կը վերանորոգեմ, կը կենդանացնեմ, կը կռեմ, արմատից կը հանեմ «զերթ բոյկ ու գազար»։

Այո, ընդամենը մի քանի ամիս առաջ. իսկ այժմ.

— Ներեցէք... զզվեցի... անկարող եմ... հեռանում եմ... հեռանում եմ ես։

Եւ այսպէս՝ ահա Էջմիածնի խաւար հօրիզօնից պոկվեց մի խոշոր աստղ. հեռացաւ հայոց փոքր Լիւթերը... յետևից շատ քիչ բան թողնելով։

—

Բայց գիտէք, ընթերցող, թէ ինչի՛ցն է այս բոլորը առաջ գալիս. նրանից, որ մենք, սկսած մեր ծնված օրից մինչև մեր մահը, չենք իմանում մի շատ հնչին բան՝ ինչի՞ համար ենք մենք, ի՞նչ է մեր իսկական կոչումը։

Վարդապե՞տ ենք—թէ՞ վերանորոգիչ։

Հասարակ վարժապե՞տ թէ՞ հրապարակախօս։

Դալլա՞ք թէ՞ դերասան։

Երգի՞չ թէ՞ տիրացու։

Տէրտէ՞ր թէ՞ դրամատուրգ։

Եւ ահա սկսում ենք որոնել. դալլաքութիւնից անցնում ենք հրապարակախօսութեան, յետոյ վարժապետ ենք դառնում, յետոյ մի գեղեցիկ օր մեզ տեսնում ենք բեմի վրա, երկու տարուց յետոյ մենք վարդապետ ենք դառնում և վերջը, վերջը...

Դամակլէս կավալէր...

Ո՞րն էինք դրանցից մենք, ի՞նչ էինք, սատանան գիտէ. ո՞րն էր մեր կոչումը. ոչ սա, ոչ նա և ոչ էլ երրորդը։

Եւ դուրս է գալիս, որ մեր ողջ կեանքը եղել է թիւրիմացութիւնների մի շարք։

Ծնվել ենք թիւրիմացութեամբ, գործում ենք թիւրիմացութեամբ և բնականաբար մեռնում ենք դարձեալ թիւրիմացաբար։

—

Բայց թողնենք փիլիսոփայութիւնը և բերենք մի երկու օրինակներ, շատ մօտիկ անցեալից, հէնց այս շաբթիս։

Սրանից տասնհինգ տարի առաջ ունէինք մի լաւ, աշխոյժ վարժապետ, անունը Եղիշէ Մուրադեան։

Եւ այդ Մուրադեանը դասեր էր տալիս հայ դպրոցներում, իսկ Վարդանանց տօներին՝ հանդէսների ժամանակ ճառեր էր խօսում, ինչպէս խօսում են մեր բոլոր վարժապետները։

Մենք լսում էինք նրան, հաւանում և ծափահարում։

Եւ, ասացէք խնդրեմ, ինչո՞ւ չը ծափահարենք մի լաւ վարժապետի, մանաւանդ երբ նա լաւ էլ ճառ է ասում։

Բայց արի և տես, որ մեր վարժապետը ամեն մեր ծափից յետոյ գնում էր տուն, ընկնում անկողնի վրա և ինքն իրան հարց էր տալիս, թէ արդեօք ինքը չէ՞ սխալվել իր կոչումը ընտրելիս։ Միթէ ինքը ծնված չէ մի այլ աւելի մեծ գործի, լայն հրապարակի համար, դիցուք հէնց մեծ քարոզչական, որ վառէ մարդկանց սրտերը, այրի, հրդեհի։

Մտածեց, մտածեց և վճռեց, որ՝ այո՛։ Վճռեց և գնաց վարդապետ դարձաւ։

Դարձաւ և սկսեց քարոզել։ Շատ լաւ քարոզում էր նա. բայց սրտեր չէր այրում,

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Ղալաչա, 18 փետրվարի

Երկու օր անընդհատ ձիւն եկաւ մեծ քանակութեամբ։ Ձիւնի գալը մեծ օգուտ էր արտերի համար։ Այս ձմեռը չը տեսնված մի բան էր գիւղացիների համար. պարապ մարդ չէիք գտնի գիւղերում։ Ոմանք քար են հանում, ոմանք քրեհ տանում, իսկ մեծամասնութիւնը տաւարի աղբ (Թրիք) է կրում և վարելահողերի ու այգիների մէջ ածում։

Խոզի ժանտախտը մեծ վնասներ է հասցնում խոզապահներին. շատ են կոտորվում. հիւանդացածներից քչերն են առողջանում։

Մարդկանց մէջ էլ մի տեսակ վարակիչ հիւանդութիւն է երևացել, որը դեռ զոհեր չէ տանում։

Թամարլու Թուրք գիւղում կառավարութիւնը բացել է դեղատուն, մի փելդշերով. դեղերը ձրի են։

Ղազախի բ. մասի գործակալ տէր-Մարտիրոսի՝ ժողովրդին շահագործելու, հարըստահարելու ատրիճանը չափազանցութեան է հասել։ Պասկի հրամանների համար ժողովրդին պլոկում է. շատ քիչ դէպքում էր 4 ր. 50 կ. առնում. սովորականը 5 ր. է. լինում են նաև 6 ր. և աւելի, բայց հրամանների մէջ 3 րուբլի 50 կոպէկ է միշտ գրվում։ Որովհետև գաւառական գործակալները ռոճիկ չեն ստանում, ուստի իւրաքանչիւր պսակից մի բան են վերցնում, բայց ոչ այս չափով։ Ժողովրդին բոլորովին սառեցրել է։ Մելքիսեդէկ քահ.

—

Եղեսիա, 13 փետրվարի

Վերջին ժամանակներս Եղեսիան ու իր շրջապատը մի քիչ հանգիստ շունչ է քաշում ձիու ու տաւարի պարբերական բնաւորութիւն կրող գողութիւններից։ Գողացվում էր դաշտից, արտից, ախոռից։ Գողութեան դէմ առնելու համար ինչ միջոցներ ասես որ գործ դրված չեն, սակայն ապարդիւն։ 3 տարի առաջ, հասարակութեան վճռով ու շրջանի ատամանի հրամանով, աքսորեցին 5 կասկածաւոր գողերի, բայց գողութիւնը աւելի յանդուգն դարձաւ։ Մինչև այժմ եղած գողութիւններն եղել են ծածուկ կերպով և յարձակման բնոյթ չեն կրել, բայց յունվարի 30-ին, երեկոյեան, աւանիցս 7 վերստ հեռաւորութեան վրա գտնվող տաւրկեցի անասնապահ Նիկոլենկոյի կալուածներում արձակ համարձակ պատահեց հետևեալ յանդուգն գողութիւնը։ Երեկոյեան դէմ մի քանի գաշունցի ռուս բնակիչը կառավարներ ալրանքատիրոջ հետ՝ սայլերով ալրանք են տանելիս եղել Գաշուն և մութը վրա հասնելով գիշերում են Նիկոլենկոյի կալուածներում։ Մի քիչ անց, յանկարծ ճանապարհի կողմից լսվում է հրացանների համազարկ, որը գնալով մօտենում և ուժեղանում է։ Պահապաններն էլ, 2 հոգի, իրանց կողմից պատասխանում են։ Միւս կողմից ներս են Թափվում կալուածքը 6—8 չէչէն-չերքեզ աւազակներ, հրացանները ձեռքներին, ջոկում են 7 ձի և, կանչելով հեռուն իրանց ձիերի մօտ մնացած ընկերներին, նստում են ձիերն ու հեռանում առանց ալրանքին ձեռք տալու։ Խառնաշփոթութեան ժամանակ պահապաններից մէկը եկւոր կառապաններից մէկին աւազակի տեղ ընդունելով 3 անգամ կրակում է և վիրաւորում փորից, անմիաս։ Այս բանը բաւականին երկիւղ է ազդել. առանց այն էլ բաւականին անապահով դէպի Մոզդոկ տանող ճանապարհը աւելի վտանգաւոր դարձաւ, որտեղ շատ քիչ «պարելու»*) դէպք չէ տեղի ունեցել։

Երկու ամսվայ ծանր հիւանդութիւնից յետոյ, յունվ. 31-ին վախճանվեց աւանիս ծխատէր Գր. ք. Տէր-Յարութիւնեանը, որ իր բարեհոգութեամբ ու համեստութեամբ յարգված էր աւանիս բնակիչներից։ Ներկայումս աւանը մնացել է մի քահանայի յոյսով, որը շատ դժուարութեամբ է կարողանում բաւարարութիւն տալ 700 տնից բաղկացած ծխականների հոգևոր պէտքերին։ Ուսուցիչ Ա.

*) Աւազակները Թալանելուց յետոյ, շատ անգամ, մարդկանց հարուածներով պարել են տալիս խեղճ զոհերին։

ԲԱԳՈՒԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ

IV

Բագու, 18 փետրվարի

Արդիւնաբերական կրիզիսը իր դաժան Թևերն է տարածել Բագուի վրա։

Խոշոր նաւթարդիւնաբերողների սինդիկատը մի այնպիսի անելանելի դրութիւն է ստեղծել մանր նաւթարդիւնաբերողների համար, որ սրանք այսօր ստիպված են կամ դադարեցնելու իրանց գործերը և կամ ծախելու նրանց, փողոց շպրտելով հազարաւոր բանւորների՝ դաժան ձմրան այս սև օրերին։

Գործարանների ու նաւթահանքերի փակուելը և ծառայողների Թիւի կրճատելը սոսկալի չափեր են ընդունել մեզ մօտ և օրէցօր անգործների Թիւը շատանում է, որոնք ձեռքները ծոցերին, վիզները ծուռ, փողոցէ փողոց են Թափառում, սրա-նրա դուռը ծեծելով, մի կտոր հաց վաստակելու համար գործ, աշխատանք փնտռելով։

Իսկ այն ֆիրմաները, որոնց այս կամ այն կերպով չէ աջողվում կրճատելու բանւորների Թիւը, նրանց մի մասը դուրս անելու, աւելի սուր միջոցների են դիմում և այն դրութեան են հասցնում բանւորներին, որ սրանք ստիպված են լինում գործադուլ յայտարարել, և յետոյ ադմինիստրացիայի օգնութեամբ նրանց դուրս են անում գործարաններից ու նաւթահանքերից։

Եւ բանւորների Թիւ կրճատելը, գործից դուրս անելը նրանց՝ օրէ-ցօր աւելի և աւելի մեծ չափեր է ստանում, սպառնալով մօտիկ ապագայում Բագուի փողոցները հեղեղելու գործադուլրկների մի հսկայ բանակով։

Թէ ինչ կը լինի այս բոլորի վերջը, գուշակել անգամ չէ կարելի։ Վ. Դիմաքսեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Փետրվարի 19-ին, գիւղացիների ճորտութիւնից ազատագրվելու օրը, Սիոնի մայր տաճարում պատարագ մատուցից Գրիգորի արքեպիսկոպոսը, որից յետոյ էկզարխ Ինոկէնտին մաղթանք կատարեց ուղղափառ հոգևորականութեան հետ, արևշատութիւն մաղթելով Կայսերական Տանը և անմահ յիշատակ Ազատարար Կայսրին։ Եկեղեցին լի էր աղօթողներով։ Կրթական հաստատութիւններում այդ օրը դպաղմունքներ չը կային։

◆ Վաղը քաղ. դումայի նիստում ի միջի այլոց կը քննվի էջմիածնապատկան կալուածքի հարցը, որի համար Էջմիածնի սինօդը լիազօր Եփրեմ վարդ. Սուքիասեանը պահանջում է քաղ. վարչութիւնից 40,000 ր., մինչդեռ վերջինս առաջարկում է 25,000 րուբլի։

◆ Յիշեցնում ենք, որ այսօր, կիրակի, երեկոյեան, տեղի կունենայ երգիչ Ն. Ղուկասեանի բենեֆիսը Թիֆլիսի Արքունական Թատրոնում։ Ղուկասեանը ձմեռվայ ընթացքում վայելում էր յարգանք երաժշտագէտ հասարակութեան կողմից և պէտք է յուսալ, որ այսօր, արտիստի բեմական տօնի օրը, այդ հասարակութիւնը կը գնայ Թատրոն մի անգամ ևս լսելու նրա մշակված սխրժելի ձայնը և յայտնելու իր համակրութիւնը բենեֆիցիանտին։

◆ Փետրվարի 18-ին քաղաքագլխի պաշտօնակատարի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ ձայնաւորների մասնաւոր նիստը քաղաքի անշարժ կայքերը վերագնահատող մասնաժողովի համար անդամներ մասնանշելու։ Խորհրդակցութիւնը եկաւ այն եզրակացութեան, որ յիշեալ մասնաժողովի մէջ,

—

հոգեհ չը կար, լսում էին նրան մարդիկ, գովում էին և... գնում իրանց տները նոյնքան սառը, որքան սառը եկել էին։

Եւ... և մեր վարդապետը եկաւ տուն, պառկեց իր անկողնու վրա և մտածեց, Թէ արդեօք ինքը սխալված չէ՞ իր կոչման մէջ։

— Իսկ եթէ ես վարչական մարդ եմ, մի Ներսէս V, մի Կրոմվէլ, մի Մաձինի...

Մտածեց, մտածեց և գնաց մի Թեմի առաջնորդ դարձաւ։ Դէս ընկաւ, դէն ընկաւ, ուզեց կարգի բերել, վերաշինել Թեմը, բայց ոչինչ դուրս չեկաւ. Թեմը մնաց նոյն Թեմը...

Եւ նորից մտածմանց մէջ ընկաւ մեր առաջնորդը։

— Արդեօք ես սխալված չեմ. միթէ ես քարոզիչ, առաջնորդ եմ և ոչ... գիւղատնտես։

Մտածեց, մտածեց և վճռեց գիւղատնտես դառնալ, գնալ մի վանք, տնտեսութիւն սկսել, ցանել, վարել, Թագաւորել և կառավարել բնութիւնը։

Եւ վեր կացաւ ու գնաց մի վանք. մի քանի ամիս բողկ, գազար, սոխ ու կաղամբ ցանեց, եկաւ տուն, ընկաւ անկողին և հարց տուեց ինքը իրան՝

— Արդեօք ես գիւղատնտե՞ս եմ. իսկ եթէ դուրս գայ, որ ինքս Ջրաբաշխական հանճար եմ, որ կոչված եմ ամայի դաշտերը ոռոգելու, կեանք, սնունդ ցնելու անապատներում...

Եւ Թողնում է մեր գիւղատնտեսը սոխն ու կաղամբը, բողկն ու վարունգը, մաշտոցն ու օրէնսգիրքը և մի գեղեցիկ օր դառնում է Ջրաբաշխութեան ինժեներ։

— Պէտք է վերանորոգեմ Ջենովական Ջրամբարները, 80 հազարանոց Թէոդոսիա քաղաքին Ջուր պէտք է տամ, Այվազովսկիի արձանի կողքին պիտի կանգնի և իմ արձանը։

Ասում է և, Թողնելով իրան յանձնված կալուածն ու վանքը երեսի վրա, սկսում է Ջրաբաշխութեամբ պարապել, Մոսկվա, Պետերբուրգ, Օդեսսա է ուղևում գնալ, գիտնականների ժողովին, որ նրանց հասկացնի նրանց տգիտութիւնը...

Եւ ահա այսօր նա ոչ Ջենովացիների Ջրանցքները վերանորոգեց, ոչ Թէոդոսիային Ջուր տուեց, իսկ իր վանքի խեղճ աւռուակը չորացրեց, քառացրեց։

Այժմ մի հարց։ Ի՞նչ էր Եղիշէ վարդապետը. վարժապե՞տ, վարդապե՞տ, քարոզի՞չ, Թեմակա՞լ, գիւղատնտե՞ս Թէ՞ Ջրաբաշխ։

Պատասխանը կարճ է—ոչ այս և ոչ այն։ Այլ դա մի Թիւրիմացութիւն էր, այնպիսի մի Թիւրիմացութիւն, որոնցով այ՚նքան հարուստ է մեր գրական, հասարակական, մատենագիտական ողջ ասպարէզը...

Կուզէք ուրիշ օրինակներ բերեմ,—մէկ, տասն, քսան, հարիւր...

Բայց վախենում եմ, որ շատ բան ասելով ես էլ ստիպված լինեմ վերջ ի վերջոյ եթէ ոչ Ջրաբաշխ, գոնէ Ջրալի դառնալ։

Իսկ դա ամենից վատն է...

Սալ-Ման

—

որ բաղկացած է լինելու 3 անդամից, անպայման ընտրվելու են այնպիսի անձեր, որոնք ուրիշ կողմնակի ոչ մի պարապմունք չունեն և ազատ են։ Այդպիսիներից առաջարկվում են Բցխիլաձէ, Մինայեվ և Թամաշեան։

◆ Թիֆլիսի նահանգապետից ընտրված յատուկ մասնաժողովը, վերջացնելով Մետեխի բանտի գործերի քննութիւնը, դիմեց նահանգական բանտի գործավարութեան քննութեան։

◆ Թիֆլիսի նահանգական նոր բանտի շինութիւնը կապված նախահաշվով նստելու է 700,000 րուբլի, որից 200,000 ր. տալու է բանտային գլխաւոր վարչութիւնը։ Բանտը կառուցվելու է 2000 բանտարկեալների համար։

◆ Այս գարնանից մտադրութիւն կայ ձեռնարկել հեռախօսի ցանցը Թիֆլիսում վերաշինելու աշխատանքներին։

◆ Հանգուցեալ վրացի գրող Էգնատէ Նինօշվիլիի գերեզմանի վրա մահարձան կանգնեցնելու համար կազմված մասնաժողովը՝ չորեքշաբթի օրը կայացած իր վերջին նիստում որոշել է արձանի ձուլումը յանձնել Պարիզում ապրող յայտնի քանդակագործ Նիկոլաձէին, որը խօսք է տուել կարճ ժամանակում պատրաստել արձանը։ Նիկոլաձէի առաջարկած հաշւով մահարձանը կարժենայ 1500 րուբլի, որպիսի գումարը նա պիտի ստանայ երեք նուագում։ Արձանը կը լինի շինված պղնձից և քանդակագործի ուղեկցութեամբ կը բերվի մինչև սահմանագլուխը։ Մասնաժողովի կարծիքով մահարձանի վրա կերթայ 2000 ր.։

◆ Յիշեցնում ենք, որ այսօր Զուբալովեան ժողովրդական տանը, երեկ. ժամը $5^1/_2$-ին, տեղի կունենայ Մակար Զաչկեանի դասախօսութիւնը փիսատղերի մասին։

◆ Այսօր, Բժշկական Ընկերութեան շինութեան մէջ, տ. Վարդանեան հայերէն ժ. 10—11 կը դասախօսէ երեխաների համար «Օրօրոցի երգի մասին», տ. Աւալիանին վրացերէն ժ. 11—$11^1/_2$ «Կարմիր լսպտերի մասին», տ. Ախալշէնիշվիլին «Շների մասին». հասակաւորների համար՝ բժ. Գամբաշիձէն ժ. 5—6 Թոքախտի մասին, բժ. Մխիթարեանը հայերէն ժ. 6—7 մարդու կազմուածքի մասին։

◆ Այսօր Զուբալովեան ժողովրդական տանը Ա. Վերէսօվ կը դասախօսէ «Ալկօհօլիզմի և նրա դէմ կռուելու միջոցների մասին»։

◆ Թիֆլիսի նահանգապետի Թոյլտուութեամբ այսօր Ա. Մալխազեանը երաժշտական դպրոցի շինութեան մէջ մի դասախօսութիւն կը կարդայ ռուսաց գրականութեան մասին, որի արդիւնքը յատկացվում է Հայուհեաց Բարեգ. Ընկ.։

◆ Պաշտօնական տեղեկութիւնների համաձայն, անասունների ժանտախտը վերջացած պէտք է համարել Բօրչալուի և Սուրմալուի գաւառներում. շարունակվում է Ալէքսանդրապօլի և Ջիվանշիրի գաւառներում։

◆ Փետրվարի 20-ին առ. ժ. 5-ին կախաղան հանվեց Գրիգոր Տասօշվիլին, որին կովկասեան նահանգական դատարանը մահվան էր դատապարտել մի շարք աւազակութիւնների, կողոպուտների և սպանութիւնների համար։

◆ Փետրվարի 19-ին ոստիկանութիւնը և զինուորական պահակախումբը շուրջկալներ կատարեցին և ձերբակալեցին 3-րդ քաղաքամասում 42, 5-րդ քաղաքամասում 10 և 12-րդ քաղաքամասում 8 անգործ և անանցաԹուղԹ մարդկանց։

◆ Փետ. 1-ից մինչև 15-ը Կ. Հ. Բ. Ընկ. ընԹերցարանն են յաճախել ընդամենը 533 հոգի, որոնցից տղամարդիկ 119, կանայք 30, աշակերտներ 159, աշակերտուհիներ 145։ Այդ ժամանակի ընԹացքում գրադարանի նոր բաժանորդ են գրվել 25 հոգի։

◆ Այսօր Հաւլաբարի 1-ին քաղ. դպրոցի շինութեան մէջ (Розовая пл.) Կ. Միրիմանեան կը կարդայ երեխաների համար Յ. Թումանեանի «Գիքորը»։ Սկիզբն է ժ. 10—11։

◆ Թռճախտի դէմ կռւող Կովկասեան ԸնկերուԹիւնը՝ Աբասթումանում շինվելիք սանատօրիայի համար ստացել է նուէր.—Լ. Ֆեդօրենկօյից 2 ր. 40 կ., Ն. Ա. Կաճկաճեանից 6 ր., Ն. Գ. Փիթոյեանից 10 ր., Ա. Ա. Զանչեանից 10 ր., Ե. Ա. Դեպրես 5 ր. և Գ. Գ. Կաֆեանից 3 ր.։

ԼՈՒՐԵՐ ԷՋՄԻԱԾՆԻՑ

—

◆ Նորագոյն շրջանում ոչ մի ժամանակ Էջմիածնի միաբանութիւնն այնպէս պառակտված չէ եղել և յարաբերութիւններն էլ այնպէս սրված չեն եղել, ինչպէս այժմ։ Այդ տեսակէտից Մայր Աթոռը կարծես նախանձում է Երուսաղէմի միաբանութեան և չէ ուզ-ւմ նրանից յետ մնացած լինել։

◆ Լսվում է, Թէ շուտով եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն է լինելու։ Միակ Թեկնածուն Եղիշէ ծ. վ. Ջիլինկիրեանն է, Երուսաղէմի պատրիարքի Կ. Պոլսի փոխանորդը։

◆ Կենտրոնական ուսումնարանական յանձնաժողովի անդամներ Գարեգին վ. Յովսէփեանը և Մ. Աբեղեանը հրաժարվեցին իրանց պաշտօնից։ Գարեգին վ. հրաժարվել է նաև դիւանական խորհրդի անդամութիւնից։ Յանձնաժողովի մի ուրիշ անդամը, Ս. Տիգրանեան, շաբաթներ առաջ նոյնպէս հրաժարվել էր, բայց, անսալով Վեհափառի յորդորներին, նորից է ստանձնել իր պաշտօնը։

◆ Այս ուսումնական տարին շատ կարճ է լինելու ճեմարանի համար։ III լսարանցիք ամսիս 20-ից ազատ են լինելու դասերից պաշտօնապէս (անպաշտօն կերպով միշտ էլ ազատ են եղել)։ Այս լսարանում դասերը սկսված են եղել հոկտեմբերի կէսին։ Այն ազատութիւնը, որ սրանք են վայելում, չէ վայելում ոչ մի համալսարանի ուսանող։

◆ Ամսիս 19-ին նշանակված է, Վեհափառի կարգադրութեամբ, միաբանական ընդհ. ժողով։ Ժողովը պէտք է ընտրէ ապարանի տեսուչ, մի անձնափոխանորդ դիւանական խորհրդի համար և վանական կառավարութեան նախագահ և մի անդամ։

ԼՈՒՐԵՐ ԲԱԹՈՒՄԻՑ

—

◆ Բաղ. Վարչութեան կողմից Սև ծովի Բաթում քաղաքին մօտ ափերի վերաբերութեամբ արվող դիտողութիւնները և յատակի չափումները ցոյց են տալիս, որ հըսկայական փոփոխութիւններ են տեղի ունենում։ Ծովի մէջ, ափերից 50 սաժէն դէպի ներս, գոյացել են ստորջրեայ Թմբեր այնպէս, որ նոյնիսկ մակոյկները դժուարութեամբ են անցնում հունի վրա չը մնալու վտանգից։ Ծովը շատ արագութեամբ առաջանում է դէպի քաղաքը։ Վերջին 2 տարվայ ընթացքում ծովը 12 սաժէնով առաջացել է դէպի այգին, գիմնազիական ու բանտային շէնքերը։ Սա այնպիսի պարագայ է, որ արժանապէս գրաւում է մասնագէտների ուշադրութիւնը։ Նկատվում է, որ ափերից դէպի ներս 50 սաժէնի վրա գոյացած Թմբերի և ցամաքի միջև եղած տարածութիւնը գնալով խորանում է, և այս սպառնում է ծովափեայ շէնքերին, որոնց Թւում բանտին և արական գիմնազիային։

◆ Այս վերջին շաբաթները անհաշիւ ու անհամար Թւով փալամուտ ասված ձուկն է տալիս Սև ծովը Բաթումին։ Այս ձուկն այն աստիճան առատ է, որ ալիքները նոյնիսկ ափն են դուրս նետում և մարդիկ ձեռքով բռնոտում են։ Ծախվում է անասելի արժան գնով. հատը, որ 2 ֆունտից աւել կը կշռի, վաճառվում է 2—4 կ.։

Ձուկն ինքը շատ սիրուն տեսք ունի, միսը փափուկ է և համեղ։ Մասգործների կամայականութիւնների դէմ երկնառաք բարիքն եղաւ այս ձուկը, մանաւանդ քաղաքիս աղքատ դասակարգի համար։ Ոչ միայն գործ են դնում իբրև Թարմ կերակուր, այլ և ահագին քանակութեամբ աղում են և ապուխտ անում։

◆ Ծխ. հոգաբարձութիւնն արդէն կազմել է յայտարարութիւններ, որ Վարդանանց տօնի օրը՝ ամսի 25-ի երեկոյեան լինելու է յօգուտ Բաթումի հայ դպրոցների սովորական ազգային երեկոյթը։

◆ Քաղաքիս տնտեսական ճգնաժամը երկարում է. առևտուր չը կայ. գործարանները կենդանութեան նշաններ չեն ցոյց տալիս, ահագին քանակութեամբ բնակարաններ ու խանութներ կան դատարկ։ Գործ փնտռողների հոսանքը դիմում է դէպի Մայկոպ։

◆ Այս տարի շատ կաղ են ընթանում Կ. Հ. Բ. Ընկ. տեղիս ճիւղի վարչութեան գործերը։ Անդամական վճարներ չեն մըտնում. ուրիշ եկամուտներ չը կան։ Եղած միջոցներն էլ սպառվել են անվերջ երԹևեկող ուսանող-գաղթող ճամբորդների, հիւանդների, խեղճերի կարիքները հոգալու վրա։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

—

Հինգշաբթի, ամսիս 18-ին, վրաց Թատրոնում տեղի ունեցաւ երիտասարդ դերասան Զարդալիշվիլիի բենեֆիսը։

Խաղացվեց Դոստոևսկիի «Յանցանք և պատիժ» 5 գործ. դրաման։

Խաղը ընդհանուր առմամբ ապաւորիչ էր, բայց և այնպէս այն չէր, ինչ որ պիտի լինէր։ Եւ դա հասկանալի է, քանի որ հոգեբանական այդպիսի բարդ կառուցուածք ունեցող մի պիէս խաղալու համար հարկաւոր են եթէ ոչ բեմական հսկաներ, գոնէ կրթված, որոշ շնորհ անցած առաջնակարգ դերասաններ և ոչ Թէ ինքնուսներ, որպիսիների Թիւը տեղական բեմերի վրա քիչ չէ։

Խորհուրդ կը տայինք նման պիէսներ չը խաղալ։ Ներկայացումը գրաւել էր բաւական հասարակութիւն։ Գասեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՄԵՐ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻՆ

—

Նոր-Բայազէտ, 10 փետրվարի

Շուտով տեղի կունենայ մեր քաղ. վարչութեան անդամների ընտրութիւնը՝ նոր քառամեակի համար։ Վարչ. անդամների հաստատվելուց յետոյ կը կայանայ նաև քաղ. աւագի ընտրութիւնը։ Առաջիկայ ընտրութիւնը արդէն չորրորդ քառամեակն է գալիս մեր քաղ. վարիչների գործունէութեան վերաբերմամբ։

Բայց դուք բոլորդ գիտէք, որ մեր քաղաքում զանազան դասակարգեր, կուսակցականներ կամ Թայֆայականներ, զանազան հանգամանքներից դրդված (և ոչ ժողովրդական շահերի տեսակէտից), խօսում, քննադատում են Թէ նախկին և Թէ այժմեան քաղ. վարչութիւնների և աւագների գործունէութիւնները։ Կան դասակարգեր, որոնք գովաբանում են վարչ. գործունէութիւնը, և կան այնպիսիներ, որոնք պախարակում են և դատափետում։ Այնպէս որ յաճախ լաւ գործողները վատ են յայտարարվում, և ընդհակառակը՝ վատերը լաւ դուրս բերվում...

Դուք գիտէք նաև, որ քաղ. վարչութեան գործելակերպը, դուր չը գալով դիցուք մի զօրեղ Թայֆայականի, զրօյի արժէք է ստանում վերջինիս աչքում և ընդհակառակն այդ գործելակերպը՝ դուր գալով ուրիշ կուսակցութեան պատկանող մի անհատի՝ գնահատվում և փառաբանվում է վերջինիս կողմից։ Այդպէս՝ եղել են և կը լինեն Թէ գոհ և Թէ դժգոհ մարդիկ, ինչպէս շատ տեղերում, նոյնպէս և մեր քաղաքում։

Դուք գիտէք նոյնպէս, որ մեր քաղ. վարչ. մէջ, իբրև 15 հոգուց կազմված մի կօլլեգիալ հիմնարկութեան մէջ, կան զանազան գիւքի ու աստիճանի մարդիկ, որոնցում կը լինեն անշուշտ զանազան դասակարգի և կուսակցութեան անձինք՝ զանազան գաղափարներով։ Մի խօսքով՝ կը լինեն գրանցում և համակրելի, և հակակրելի անձնաւորութիւններ։

Բայց դուք, հասարակութեան բոլոր անդամներդ, իբրև ընտրողներ, եթէ գիտէք, որ դրանցից որևէ մէկը ծուռն է տարել իր պաշտօնը, կանոնի հակառակ է վարվել ժող. գործունէութեան մէջ, հասարակութեան կօպէկներին է աչք տնկել և ապօրինի կերպով օգտվել է ժողովրդ. դրամներից կամ զաղել է քաղ. հաշիւները, խնամիական կամ Թայֆայական նկատումներով է առաջնորդվել կամ անձնական շահերով զբաղվել,—այդպիսիներին պարտական էք դուրս գցել վարչ. կազմից և նրանց տեղ պաշտօնի կոչել նորերին, անշահասէրներին, բարեխիղճներին...

Այդպիսով ահա, դուք, բոլոր ընտրողներդ, մի կողմը Թողնելով խնամիական, Թայֆայական, կուսակցական և բարեկամական կապերը, ձեր սեփական համոզմունքով, ձեր անձնական գիտակցութեամբ պէտք է մասնակցէք ընտրութեանը՝ առանց կողմնակի ազդեցութիւնների և Թելադրումների, առանց ուրիշին լսելու, առանց խաբվելու կեղծ դիմակի տակ խօսող անհատներից... Եւ այդպիսով դուք, մեր քաղ. ընտրողներդ, համարձակ, ձեր խղճի ու կամքի համաձայն մօտեցէք քուէտուփերին և ձեր ազատ քուէն տուէք այնպիսի շիտակ, ազնիւ, անկաշառ և գործունեայ անձերի, որոնք արժանի են այդ պաշտօնին, որոնք գիտեն պաշտպանել ժողովրդի շահերը, գիտեն գնահատել հողագործ դասակարգի սեփական օգուտները, այն դասակարգի, որը արիւն-քրտինքով է վաստակում իր օրապահիկը և որի կօպէկներից կազմված գումարով է պահպանվում քաղ. վարչութիւնը...

Իմացէք որ միմիայն ձեր ազատ ու Թանգագին քուէն կարող է հանել ձեզ, որպէս հասարակութեան, այն տարտամութիւնից, որով համակված է մեր քաղաքն ամբողջ տարիներ... Գ. Սինանեան

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Ենզելի, 15 փետրվարի

Պարսկաստանը իր դատավարութեամբ միշտ էլ տարօրինակ է եղել։ Նրա դատը հիմնված է եղել ենԹադրութիւնների և դատաւորի տրամադրութեան վրա։ Մի խօսքով, ամեն գործ կատարվել է կամայականութեամբ։ Այդ եղել է անցեալներում, բռնապետութեան ժամանակ, երբ դատաւորութիւնը, նահանգապետութիւնը, գաւառապետութիւնը և այլ պաշտօններ տրվում էին կապալով։ Պարզ բան է, որ կապալառուն ստեղծում էր Թիւրիմացութիւններ, որ Թէ կապալավարձը գանձի և Թէ ինքն էլ «սև օրվայ» համար դրամ յետ գցի։ Մի գաւառապետ այդ ճանապարհով մի տարում ահագին դրամ էր դիզում։

Այժմ սահմանադրութիւն է, բայց և այնպէս դեռ հին կամայականութիւնն և Թիւրիմացութիւնն է տիրում։

Անցեալ օր երկու պարսիկ կռւելով, մէկը խփում՝ միւսի Թեւը կոտրում է։ Հէնց նոյն րօպէին մի ուրիշը գնում է ոստիկանատուն մի առանձին զանգատի համար և այդտեղի պաշտօնեաներն այս երկրորդ՝ առանձին գործով եկող պարսկին գանակոծում են փալախկայի միջոցով՝ Թև կոտրողի տեղն ընդունելով նրան։ Թիւրիմացութիւնը պարզվում է ծեծից յետոյ, և բերվելով իսկական յանցագործը՝ նրան էլ են պատժում։

Մարդիկ պատժվում են առանց քննութեան և դարձեալ հին սիստեմով։ Այսքան արիւն Թափելն էլ ինչ՞ւ համար էր։ Միթէ յեղափոխութիւնը կատարվեց մի քանի հարուստների կեանքը և ունեցուածքը ապահովելու։

Շինարար ոգին ներկայումս համարեա բացակայում է. մեզանում և եթէ այսպէս շարունակվելու լինի, շուտով մասսայական բողոքներ տեղի կունենան ներկայ վարիչների դէմ, և իրաւացիօրէն։

Մուշանից

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

19 փետրվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: 1911 թւի ինժեներական նախահաշւի մէջ մտցված է 50,000 րուբլի օդային թռչելու գործիքների մրցութիւն նշանակելու համար:

Վերադարձաւ զինւորական մինիստրը:

Իտալիայում վախճանվել է Պետ. Խորհրդի անդամ Վերխովսկին:

Արգելը դրվեց «Новая Русь»-ի № 49-ի վրա: Խմբագիրը ենթարկվում է պատասխանատուութեան:

Արտաքին գործերի մինիստրի մօտ տեղի ունեցաւ դիպլոմատիական ճաշ:

Դատաստանական պալատը պրիստաւ Նիկիտինին կաշառակերութեան համար դատապարտեց պաշտօնազրկութեան և 300 ր. տուգանքի:

ՌՕՍՏՕՎ Դ./վ.: Դուման որոշեց միջնորդել բանալու Ռօստովում բարձր բժշկական կրթական հաստատութիւն՝ արական կամ իգական:

ԿԻԵՎ: Կադէտների կորպուսի մոտերը չորս զինվածներ թռան էլեկտրաքարշի վագոնը գնալու ժամանակ և մահվան սպառնալիքով կոնդուկտորից յափշտակեցին օրական հասոյթն ու փախան:

ՀՌՈՄ: Եկաւ յունաց գահաժառանգը:

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Զինւորական մասնագէտ-բժիշկների
Երթևեկ հիւանդների համար
Վանքի մեծ փողոց, № 3, Ալէքսանդրեան այգու մօտ:
ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՃԱՐՆ՝ Է 50 ԿՈՊ.
Տելեֆօն № 481.

Հիւանդների ընդունելութիւնը առաւօտ. ժամը 9½-ից մինչև 5-ը ցերեկվայ:

ԱԽՎԼԵԴԻԱՆԻ—ներքին և երեխաների հիւանդ., ամեն օր՝ 11—12 և կէսը ցեր.:

ԲՕԺՕՎՍԿԻՅ—ներքին, բժշկութիւն ներշնչումով, ամեն օր՝ 4—5 ժամը ցեր.:

ՎՆՈՒԿՕՎ—խիրուրգիական հիւանդութիւններ, ամեն օր՝ 2—3 ժ. ցեր.:

ԳՐԷՅՑ—աչքի հիւանդութիւն., ամեն օր՝ 2—3 ժ.:

ՄՕՆՍԷ—երեխ. և ներքին հիւ. ամեն օր՝ 1—2 ժ.:

ԿԱԼԱՄԿԱՐՕՎ—մանկաբարձ. և կանանց հ., ամեն օր՝ 4—5 ժ., բացի կիրակի օրերից:

ՆՕՎԻՑԿԻՅ—մանկաբարձ. և կանանց հիւանդ., ամեն օր՝ 1—2 ժ. ցեր.:

ՐԻԴԷԼ—ներքին և երեխ. հիւ., ամեն օր՝ 3—4 ժ., կիրակի՝ 10—12 և կէսը:

ՊԱՎԼՕՑԿԻՅ—խիրուրգիական հիւանդ., ամեն օր՝ 4—5 ժ. ցեր.:

Ե. ՋՈՒԴՆՕՎՍԿԻՅ—ջղային, հոգեկան, էլեքտրոթերապիա երկուշ., չորեքշ., հինգշաբթի 4—5 ժ.:

ՖԷՆՏՐԱՋԷ—սիֆիլիս, վեներ., կաշւի հիւ., ամեն օր՝ 1—3 ժ. ցեր.:

ԿԻՆ ԲԺ. ԻՕՍՍԷԼԻԱՆԻ—կանանց հիւ., երկուշ., չորեքշ., ուրբ., կիրակի՝ 11—12 ժ.:

ԱՍՊԻՍՕՎ—կոկորդի, քթի, ականջի հիւ., ամեն օր՝ 1—2 ժ. ցեր.:

ԲԱԼԴԻՆԱ-ՆՕՎԻՑԿԱՅԱ—քթի, կոկորդի և ականջի հիւ., ամեն օր՝ 11½—12½ ժ. ցեր.:

ՇԱՄԱՇ—խիրուրգ. հիւ., ամեն օր՝ 12—1 ժ.:

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ Ա.—սիֆիլիս, միզասեռ., վեներ. և կաշւի, ամ. օր՝ 9½—10½ ժ. առ.:

Համախորհուրդ, օպէրացիաներ, մասսաժ, ծաղկի պատուաստում, անալիզ, հիպնոզ, ատամների և ծառաների քննութիւն—առանձին վճարով: Սիֆիլիսի վերաբերմամբ արեան հետազօտութիւն ըստ Wassermann-ի:

(կ.) 991. 100—21

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Հիւանդանոց

Մշտական մահճակալներով

Թիֆլիս, Միխայլովսկի պր., Միքայէլեան հիւ. դիմաց, 59, հէլ. 1026

Հիւանդների ընդունելութիւն.

ՄԻՔ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, միզասեռական, սիֆիլիսի և կաշուի հիւ.:

Ն. Ա. ԱԹԵՆԵԱՆՑ—ցեր. ժ. 1—2-ը, ականջի, քթի և կոկորդի հիւանդութիւններ:

Վ. Վ. ՎՆՈՒԿՕՎ—ցեր. ժ. 1—2-ը, վիրաբուժական հիւանդութիւններ:

Ի. Ն. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, ջղային և ներքին հիւանդութիւններ:

Մ. Պ. ԿԻՄՕՆՏ—առ. ժ. 11—12-ը վիրաբուժական հիւանդութիւններ:

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ—առ. ժ. 11½—12½-ը, ներքին և երեխաների հիւանդութիւններ:

Ա. Դ. ԿԱԼՄԸԿՕՎԱ-ՎՆՈՒԿՕՎԱ—ցերեկ. 2—3 ժամը, կանանց հիւանդութիւններ:

Բժշկութիւն էլեքտրականութեամբ, մասսաժով և հիպնօզով: Միկրոսկոպիական, բակտերոլոգիական և քիմիական հետազօտութիւններ: Ծաղկի պատուաստում: Ծծմայրերի քննութիւն: Վճարը խորհրդի համար 50 կ.: Օպերացիաները և համախորհուրդները ըստ համաձայնութեան: Հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է թէ ընդհանուր և թէ առանձին սենեակներից

(կ. ե. ու.) 236. 100—100

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ

Մասնագէտ միզասեռական, սիֆիլիս և վեներական հիւանդութիւնների:

Ընդունում է հիւանդներին՝

Առաւ. ժամը 12—1-ը, երեկ. ժամը 6—8-ը: Կիրակի օրերը՝ միայն ժամը 12—1-ը:

Կուկիա, Սեմեօնովսկայա փ. № 16.

Տելեֆօն № 40.

(ե. ու. կ.) 984. 100—60

ՄԵԴԻՑԻՆԱՅԻ
ՖԵԼԴՇԵՐ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏ
Ա. Գ. ԵՍԱՅԵԱՆ

Բժիշկների որոշմամբ կատարում է կաշուի տակ սրսկումներ, լուացումներ (спринцов.), վէրքի փաթթում, ղեղերի քսում (втиpanie) և այլն: Էլեքտրականութիւն բէվմատիզմի, պարալիչի, սեռական անկարողութեան և թուլութեան դէմ: Մասսաժ էլեքտրական գործիքով և ձեռքով. մասնաւոր և ընդհանուր մասսաժ: Բժշկական մարմնամարզութիւն, ծաղկահատութիւն: Օտարերկրեայ հիւանդներին ցոյց է տալիս մասնագէտ հմուտ բժիշկների: Խորհուրդը 50 կոպ.: Ընդունելութիւնը՝ կանանց—3—3½ ժ., տղամարդանց—3½—4½ ժ.: Семеновская ул., № 9.

(կ. հ.) 77. 50—10

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ

Ծախվում են հետեւեալ նոր գրքերը.

Աղանեանց.—Նամակագիրք 60 կ.: Ագաթանգեղոս.—Պատմագիրք հայոց, հատոր առաջին 3 ր.: Այվազեանց.—Աշոտ Երկաթ, պատմական վէպ. 1 ր. 40 կ.: Ասրպես.—Խիլափաթ, պատմական հետազօտութիւն 50 կ., Երկերի ժողովածու հատ. առաջ. պատկերներ 1 ր., նոյնը հատոր երկրորդ. 1 ր.: Անդրէեվ Թարգ. Գալուստ. Խաւար. 20 կ.: Աբեղեանց.—Երկրի շուրջը, ձիւնապատ լեռներ, հատ. երկրորդ. 20 կ., Ուղղագրական բառգրքոյկ, պարունակում է 10,000 բառերի ցանկ՝ 20 կ.: Բանվիլ Թարգ. Եզեկեանց.—Սոկրատ և իր կինը, կատակ 1 արար. 50 կ.: Դաղեանց.—Բարի է Սուրբկը 15 կ., մանկակ. պիէս 2 գործ.: Եսայեանց.—Տղամարդի սեռական կեանքը, մասն Ա. 30 կ.: Լիսիցեանց.—Հայրենի առասպելներից և վէպերից, 35 կ.: Լ. Մանուէլեանց.—Պատմութիւն Ռուսահայ Գրականութեան, մասն Բ. գինը 40 կ.: Մարգարիս.—Շողիկի դարձը հայրենիք 10 կ.: Յովսէփեանց.—Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեան և կաթողիկոսական ընտրութիւն 15 կ.: Յովհաննիսեանց.—Լիզա, կոմեդ. 3 գործ., 30 կ.: Պռօշեանց.—Հացի խնդիր, վէպ, 1 ր. 90 կ., Շահէն 1 ր. 50 կ.: Սունդուկեանց.—Բաղնիսի բոխչա, կատակ 2 արար. 40 կ.: Վանցեանց.—Գրպանի ուղղագրութիւն Բ. տպագր. 5 կ.: Փափազեանց.—Պատմութիւն հայոց գրականութեան, 80 կ.: ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԳՐՔԵՐ Թումանեանի.—Խօսող ձուկը 15 կ., Տէրն ու ծառան 15., Գառնիկ ախպէր 50 կ., Շունն ու կատուն 25 կ., Գիքորը 50 կ., Մի կաթիլ մեղրը 50 կ., Ուլիկը 15 կ.:

Օտար քաղաքներից պէտք է դիմել՝ Въ Тифлисъ, Центральной книжной торговлѣ.

219. 1—1

Յ. Դաղբաշեանի

1) Լիակատար Հայ-ռուս. բառարան: Տպագրութիւնը վերսկսվել է և արագ տեմպով առաջ է գնում: Բաժանորդագինը 4 ր. և 5 ր.: 2) Լիակ. Ռուս-հայ բառարան: Գինը 8 ր., կազմով 9 ր.: 3) Գրպանի Ռուս-հայ բառ.: Բաժանորդագինը 2 ր. 50 կ.:

Այսուհետև իմ գործերը միմիայն ինձանից կարելի է ստանալ: Զքաւորներին գիջում: Երբէք չը դիմել Թիֆլիսի «Գուտտենբերգ», «Կենտրոնական» և Եղբ. Թառայեանների գրավաճառանոցներին: Սրանց մօտ մնացած կենտ ու կունտ օրինակները իմ ստորագրութիւնը կրում են: Չը դիմել Բագուի գրավ. Սունդուկեանին և Ս. Դ. Յարութիւնեանին: Իմ հասցէն՝ Тифлисъ Классическая ул. № 8. А. Дагбашяну.

217. 1—1

ՁՐԻ!!! 30 ՕՐ ՁՐԻ!!!

Եթէ դուք 30 օրվայ ընթացքում նոր մեթօդով կազմված մեր ինքնուսույց ձեռնարկով (միւսներինը—բեկլամ է) չէք սովորի ազատօրէն խօսել, գրել եւ կարդալ գերմաներէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն, լատիներէն, լեհերէն, իտալերէն—ՓՈՂԸ յետ ենք ՎԵՐԱԴԱՐՁՆՈՒՄ: Ձեռնարկի գինը մի լեզուի համար՝ վերադիր վճարով եւ ճանապարհածախսով—1 ր. 25 կ., 2-ինը՝ 2 ր., 3-ինը՝ 3 ր., 4-ինը՝ 3 ր. 75 կ., 5-ինը՝ 4 ր. 75 կ., 6-ինը՝ 5 ր. 50 կ.: Պատուէրները կատարում է միակ պահեստը Ռուսաստանում՝ С.-Петербургъ, Офицерская, 50—224, Ф. Словаку. Интернаціональное Бюро иностранныхъ языковъ.

(21) (П.17818) 157. 2—2

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և ծախվում է

ՊՏՂԱՏՈՒ ԾԱՌԵՐԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ
եւ
ՆՐԱՆՑ ԴԷՄ ԿՌՈՒԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Պատկերազարդված 41 նկարներով

Անհրաժեշտ ձեռնարկ այգեգործների եւ պարտիզպանների համար:

ԳԻՆՆ Է 35 Կ. (ճանապարհածախսով. կարելի է 7 կոպ. մարկաներով):

Դիմել՝ Тифлисъ, редакція журн. «Гюхатнтесъ».

(հ. կ.) 110. 8—7

Վերևի շրջազգեստ!

2 ռուբ. 75 կոպէկով ուղարկում եմ պօստով, վերադիր վճ., կանանց համար պատրաստի վերևի շրջազգեստ (յուբկա), բրդէ նորագոյն տրիկօյից, ամուր գործուածք, ամեն տեսակ մուգ գոյների, կարված և զարդարված վերջին տարազով:

Նոյն տեսակ շրջազգեստ մաքուր բրդէ Շէվիօտից—3 ր. 25 կ.: Ճանապարհածախսը հաշւվում է 35 կ.: Երեք շրջազգեստ միասին պահանջելուց՝ ճանապարհածախսը ֆաբրիկայի հաշւին:

Նոյնպէս ուղարկում եմ կանանց բլուզների համար կտորներ, արտասահմ. գործուածք, շքեղագոյն մետաքսեայ պրօշիվկաներով—կրծքի, թևքերի և օձիքի վրա, ամեն տեսակ. մուգ և բաց գոյների, նոյնիսկ ամենամեծ չափի համապատասխան: 3 կտորը 3 բլուզայի համար՝ 4 ր. 50 կ.: Շրջազգեստի հետ միասին՝ միայն 3 ր. 75 կ. (շրջազգեստի չափը խնդրում եմ ուղարկել՝ վերցված կամ սանտիմետրով և կամ թելով): Պահանջները—առանց ռիսկի. չը հաւանված ապրանքի փողը վերադարձնում եմ:

Հասցէագրէք՝ ЛОДЗЬ, 1-е отд. Фирмѣ М. А. БАБУШКИНЪ. М.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն:

(21, 28) (В. 11309) 160. 3—2

ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԿՈՎԿԱՍԱԳԻՏԱԿԱՆ-ՄԱՐԴԱԲԱՆԱԿԱՆ
Գրադարանը
բաց է՝

Ընկ. անդամների համար առ. 9—2 և եր. 4—8. Գիտութեամբ պարապողների համար առ. ժամը 8½-ից մինչև գիշերվայ 11½ ժամը: Գրադարանը գտնվում է Վելեամինօվսկայա փողոցում, տուն № 14, բն. № 1.

(կ. ե. հ.) 185. 10—4

2 ՌՈՒԲԼՈՎ ՊԻՋԱԿ

Այդպիսի չեղած էժան գնով ուղարկում եմ պատրաստի, կարված, միանգամայն գործն. և գեղ. պիջակ՝ տարվայ ամեն սէզօնին յարմար: Նոյնպէս ուղարկ. եմ պատրաստի շալվարներ, կարված մօդային, գործն. և ամուր կտորից՝ 2 ր.: Պիջակի կամ շալվարի ճանապարհած. 35 կ.: 3 և աւելի առարկ. բերել տալուց՝ իմ հաշւին: Ուղարկ. եմ վերադիր վճ., պօստով, առ. կանխավճ., երաշխաւորութեամբ—եթէ չը հաւանվի՝ յետ եմ ընդունում: Պատուէրները հասցէագրել. фабрик. З. Г. РОЗЕНТАЛЮ, г. Лодзь, № 216.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն:

(ա. օ.) (В. 2782) 44. 33—26

Տպագրվում է և շուտով լոյս կը տեսնի ԼԷՕՆԻԴ ԱՆԴՐԷԵՎԻ վերջին յայտնի գործը

„ԱՆԱԹԷՄԱ“

Պատուէրների համար այժմեանից դիմել՝ Тифлисъ, Тумановскій пер. № 23, Налбандяну.

(ե. հ. կ.) 192. 4—3

ՀԱՄԱՐԵԱ ՁՐԻ

7 г. 50 կոպէկով ուղարկում եմ ձմերային 2 զգեստացու. „ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏՐԻԿՕ“ բրդից, ամուր եւ մօդային կտոր, 2 արշ. լայն. եւ 4¼ արշ. երկար., տղամարդ. ամբողջ զգեստացու, նոյնպէս եւ 8 արշ. տրիկօ „ՊԱՆԱՄԱ“—կանացի ամուր եւ էլեգանտ զգեստացու. ճանապարհածախսով, պօստով, առանց կանխավճ. եւ առանց ռիսկի: Եթէ չը հաւանվեն՝ ֆաբրիկան ամբողջ գումարը վերադարձնում է: Հասցէագրէք՝ Въ суконную фабрику Т-ВО „ПОСРЕДНИКЪ“, ЛОДЗЬ, почт. ящ. 352.

(7, 21) (В.9191) 126. 2—2

Золотая медаль Лондонъ 1893 г.

ОСТЕРЕГАТЬСЯ ПОДДѢЛОКЪ! ПРОВИЗОРА Г. Ф. ЮРГЕНСЪ БОРНО-ТИМОЛОВОЕ МЫЛО отъ ПОТА, ЗАГАРА, ВЕСНУШЕКЪ, УГРЕЙ, ПРЫЩЕЙ и ЖЕЛТЫХЪ ПЯТЕНЪ. БЛАГОВОННОЕ ТУАЛЕТНОЕ МЫЛО ВЫСШАГО ДОСТОИНСТВА ПРОДАЕТСЯ ВЕЗДѢ 1/1 кус. 50 к. 1/2 кус. 30 к.

Главн. складъ у Г. Ф. Юргенсъ, Москва

(М. 4375) 21. 24—3

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԵՒ ԷԺԱՆ!
Միայն 2 ռուբ. 90 կոպէկով!!

Ուղարկում ենք տղամ. բաց ժամաց. «Անկէր», անգլ. սև պողպատից, «Mix» մարկայով, ընթացքը ձայնով, մինչև րոպէները ուղղված, լարումը կոթից՝ 40 ժ. մի անգամ: Գինը՝ փոխ. 8 ռուբ. միայն 2 Ր. 90 Կ., 2 հատը 5 Ր. 50 կ.: Իւրաքանչ. ժամաց. կցվում է. 1) Երաշխաւորութիւն 6 տար., 2) Մշտական ոսկեակ մնացող մետաղից շղթայ, 3) Բրէլօկ Նորութիւն: Ավտոմատիկ կինեմատօգրաֆ հետաքրք. տեսարաններով, 4) Դօկտ. Կօխի գեղեցիկ ծխափող-ապարատ՝ անվնաս ծխելու համար թէ պապիրոս և թէ սիգար, 5) Գրպանի շքեղ, նիկէլեայ էլեքտ. լուցկարկղիկ՝ վառելու համար պապիրոսը կամ սիգարը առանց լուցկու, 6) Գրպանի ամուր պերոր՝ գրելու համար անհրաժեշտ առարկաներով: Ուղարկ. ենք վերադիր վճ. և առանց կանխավճ.: Պօստ. ծախս. հաշւվում է 1—3 ժամաց. համար 50 կոպ.: ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ! Նոյն օրինակ ժամաց. 1 տեսակի, ֆանտաստիկ ցիֆերբլատով, արծաթեայ բուրլուից ոչ հատա—1 ր. թանգ: Նոյն օրինակ կանացի ժամաց. միայն շղթայով—3 Ր. 25 Կ.: Հասցէագրել. Варшава, Б. ШМУЛЕВИЧЪ, ул Новолипки, № 2379. М.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն:

(կ.) (В. 13531) 196. 2—1

Հրաւէր

Կաթուղիկէ ս. Աստուածածնի եկեղեցում (Մէյդանի ս. Գէորգ) ամսիս 21-ին, կիրակի, ժամը 12-ին լինելու է ծխականների ընդհանուր ժողով, երկրորդ անգամ. ուստի սրանով հրաւիրում եմ պ. պ. ծխականներին՝ նոյն օրը և ժամին շտապել եկեղեցի՝ մասնակցելու ժողովին:

Հերթական հարցերն են.—Տարեկան վերանորոգութեան հաշիւները, խորհրդակցութիւն ապառիկների մասին, եկեղեցական շինութեան մէջ եղած բնակարանների հարցը, ուսումնարանի Դ. բաժանմունքի հարցը և ընտրութիւններ երէցփոխի և հոգաբարձուի:

Գործակալ՝ Գր. ա.-ք. Մանդակունի

Ղարաբաղի ՀԱՅՈՑ ԿՈՆՍԻՍՏՕՐԻԱՆ
սրանով յայտարարում է ի գիտութիւն հասարակութեան, որ մարտի 12-ին, առաւ. ժ. 10-ին, նշանակված է

ԱՃՈՒՐԴ

Գանձասարի վանքի երկանաքարի հանքը պայմանով տալու համար: Աճուրդը կը սկսվի 1000 րուբլուց: Ցանկացողները պայմանի մանրամասնութիւնները կարող են իմանալ կոնսիստորիայի դիւանատանը, Շուշի:

Անդամ կոնսիստորիայի՝
Կարապետ ք. Վարդապետեանց

(ու. կ. չ.) 208. 4—2

ԱՄԷՆ ՄԻ ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏ ՕՐԻՈՐԴ
կամ պարոն, միայն 10 դասի ընթացքում, կարող է իր կամ իւրայինների համար պատրաստել

◆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ՁԵՒԻ ◆

ՇՔԵՂ ԿՕՇԻԿՆԵՐ

որոնք կէս գնից պակաս են նստում:

Ընդունում է ժամը 11—1 և 5—7 ը, բացի շաբաթ և կիրակի օրերից:

Հասցէն. Багратіоновская № 31, уг. Мухранской.

(ու. կ.) 212. 2—2

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ-ՊԱՆՍԻՕՆ
ՅՈՎՍԷՓ
ՄԵԼԻՔ-ՋՀԱՆԵԱՆՑԻ

Тифлисъ, Лермонтовская ул., № 4 (близъ III мужск. гимназіи)

Ընդունում են աշակերտներ գիշերօթիկ և երթևեկ և պատրաստում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար:

Աւանդվում են՝ ռուս, հայ, գերման, լատին, և ֆրանսիական լեզուներ:

(ե. հ. կ.) 117. 20—10

ԵՂԲ. ԱՎՍԱՐԳԻՍՕՎՆԵՐԻ

այգին բաց է թողնում արտասահմանեան, ռուսական և տեղական լաւ տեսակի պտղատու ծառեր ու դէկօրատիվ բոյսեր:

Հասցէն՝ Ст. Скра (Зак. ж. д.). Կատալոգը ուղարկվում է ՁՐԻ:

(ու. կ. չ.) 108. 15—10

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ՏՂԱՄԱՐԴԻ ՍԵՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ»

Բովանդ.—սեռակ. գործարաններ. սերմը. սեռական յարաբերութիւն. մերձաւորութեան չափը, ձևը, հասունութիւն. կանոնները. ժուժկալութիւն. օնանիզմ. երազախաբ. սպերմատորէա. բժշկութիւնը և այլն: Կազմեց մէկից. ֆելդշէր Ա. ԵՍԱՅԵԱՆ, գինը 30 կոպ.: Այս գիրքը անհրաժեշտ է բոլոր չափահաս ամուրիների և ամուսնացածների համար: Պահանջի և պատուէրների սաստիկ շատութեան պատճառով խնդրվում է այսուհետ 50 ից պակաս չը դիմել հեղինակին, այլ Թիֆլիսի «Գուտտէնբէրգ» և «Փարոս» գրավաճառանոցներին:

(օ. մ.) 179. 5—5

բարձր ... պարգև

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ
ԳՏՆՎՈՂ ԱՄԵՆԱԼԱՒԵՐԻՑ ՄԷԿԸ
ՆԵՐԿԱՏՈՒՆ և ՔԻՄԻԱԿԱՆ
◆ ՄԱՔՐՈՒՄՆ ◆
նոյնպէս և Լուացքարան
Մ. ՌԱՅԳՕՐՕԴՍԿԻ

Բարեատինսկայա փող. № 6.

Ստացված են նորագոյն քիմիական ներկեր, որոնցով ներկվում են ամեն տեսակ զգեստներ իրանց բնական գոյներով: Նոյնպէս և՝ նորագոյն քիմիական միջոցով մաքրվում են ամենափափուկ բծերը՝ առանց վնասելու կտորին: Ի նկատի ունենալով յարգելի հասարակութեան յաճախակի գանգատները՝ սպիտակեղէնները զանազան խառնուրդներով փչացնելու մասին, ես հնարել եմ սպիտակեղէններ լուանալու անվնաս միջոց, որ ամենալաւ միջոցն է թէ սպիտակեղէնի մաքրութիւնը և թէ նրա ամրութիւնը պահպանելու տեսակէտից:

Յարգանքով՝ Մ. ՌԱՅԳՕՐՕԴՍԿԻ

(կ. հ.) 223. 2—1

ԹՂԹԻ ՏՈՊՐԱԿՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
„ԶՎԷԶԴԱ“ ընկերութեան

Բարօնսկայա եւ Մեծ-վանքի փող. անկիւն, Թառումեանի տպարանին կից:

Յայտնվում է ի գիտութիւն հասարակութեան, որ վերոյիշեալ գործարանում պատրաստվում են թղթէ տոպրակներ զանազան մեծութեան, ինչպէս հասարակ, նոյնպէս և զարմօնով, տպատով և ըստ ցանկութեան՝ պատուիրող ֆիրմայի անուան մակագրութեամբ: Տոպրակները պատրաստվում են արտասահմանից ստացված էլեքտրաշարժ մեքենայի միջոցով: Պատուէրներն ընդունվում են շատ ձեռնտու գներով և կատարվում են շուտափոյթ և բարեխղճօրէն: Օտար քաղաքացիներին պատուէրներն ուղարկվում են վերադիր վճարով ստանալով կանխավճար արժէքի առնուազն ¼ մասը:

Նոյն տեղում ընդունվում են և տպարանական ամեն տեսակ պատուէրներ:

Հասցէն (Նամակների համար. Тифлисъ, фабрика бумажныхъ мѣшковъ Т-ва „ЗВѢЗДА“.
(Հեռագիրների համար. Тифлисъ, фабрика „ЗВѢЗДА“.

(հ. կ.) 132. 10—6

„ՊՐՕՎՕԴՆԻԿ“

1897 թ.

ПОСТАВЩИКЪ ДВОРА ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА

ФАБРИЧ. КЛЕЙМО Т Р Ф З ПРОВОДНИКЪ РИГА

1888

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
~ՌԻԳԱՅՈՒՄ~

Անդրկովկասեան ֆաբրիկային պահեստ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Սօլօլակսկայա փող., № 4.

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՀԱՏՈՎ

ՌԵԶԻՆԱՊԱՏ ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐՆԱԶԳԵՍՏՆԵՐ

Արտասահմանեան նոր ձևի, պատրաստված անգլիական ամենալաւ կտորներից սկսած մինչև ամենաէժան կտորները

ՌԵԶԻՆԱՊԱՏ ՊԼԱՇՉՆԵՐ ԵՒ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ պարոնայք օֆիցերների համար.

ՌԵԶԻՆԱՊԱՏ ԿՏՈՐԵՂԷՆՆԵՐ զանազան կարիքների համար.

ՌԵԶԻՆԻ ՍՊՈՒՆԳՆԵՐ.

ՍԱՆԵՐ եղջերեայ ընտիրից

№ 3 106. 0—8